

fuzinar

Leto XXIX

Ravne na Koroškem, februar 1992

Št. 2

Iz vsebine

- Sindikat
- Proizvodnja decembra '91
- Direktorji o letu '92
- Iz naših krajev
- Kultura
- Rekreativna in šport
- Varčevanje z energijo
- Beseda uredništva

IZGUBA TREZNI

Vsaka bilanca pomeni čas streznitve, kajti govorica številke je neusmiljena. Pove nam, da je Železarna Ravne še zmeraj v izgubi. Lanska podpora Republike Slovenije nam je sicer omogočila preživetje, ne pa ozdravitve. Za to bi potrebovali še leto dni podobne pomoči, vendar ni zanesljivo, da jo bomo dobili; če pa le, še ne vemo ne kdaj ne v kakšni obliki, obsegu in za kakšno ceno. Zastonj ni nič, tudi v samostojni Sloveniji ne.

Ko beremo številke naše bilance, se velja spomniti, da obstajajo razen njih tudi še številke naših dolgov. Kako bo z njimi, je naslednje, zelo težko vprašanje.

Da bi bili čim bolj pripravljeni na preizkušnje letošnjega leta, se reorganiziramo, reorganiziranje pa načrtujejo tudi Slovenske železarne. Ker smo državno podjetje in poslujemo z rdečimi številkami, o svoji prihodnosti ne odločamo le sami.

VSI SMO DOBRI LJUDJE

Kadar za javnost ocenjujemo moč, ustvarjalnost, domiselnost, znanje in voljo do dela strokovnjakov Železarne Ravne ter pregledujemo načrte naše sanacije, nas običajno navdaja nenavaden optimizem glede prihodnosti. Naša tovarna pač premore dovolj sodobne naprave in postroje ter sposobne, poprečno mlade delavce. Ponosni smo tudi na laskave avdite glede kakovosti ter na moderno zastavljen program vgrajevanja kakovosti v vse faze našega poslovanja, ne samo v proizvodnjo. V tej, recimo ji prospektni varianti, smo vsi dobri ljudje in podoba železarne je svetla, če ne kar roznata.

Govorijo pa podatki tudi o tem, da naša produktivnost ni posebno velika. Ob dopoldnevih se namreč redko zaženemo v delo že kar ob 6. uri. Malica se nam rada raztegne od dovoljenih 30 na 60 minut. Delovni ritem nam začne upadati že po 12. uri. Še slabše je v popoldanski izmeni. Količšen je pri taki vrsti storilnosti delež mojstrov, sploh organizatorjev proizvodnje (ki so po gornji definiciji seveda dobri) vse do dobrega vodja in vodilnega v organizacijski enoti, tu ne gre ugotavljati, saj samo soočamo dejstva in poskušamo čim bolj nazorno prikazati protislovje o tem, kako se malo prej še lepa železarna zelo hitro po-

kaže tudi v precej medli luči in je njena podoba dokaj neevropska.

Rezultati proizvodnje in poslovanja v preteklem letu nas soočajo z razmeroma visokim izmečkom. Tudi še zmeraj ne znamo povsod spoštovati v pogodbi zapisanih dobavnih rokov, ponudbe pač nismo nedopustno dolgo, koordinacija pa nam je vse pre pogosto še zmeraj tujka.

Ali imamo pri razporejanju več kot pičlih sredstev za ogromno potreb zmeraj enako srečno roko, bo pokazal čas. Ta nam v bližnji preteklosti ni bil naklonjen, saj na pamet poznamo vse nevesele rešnice iz preteklega leta:

- zaprt južni trg
- nelikvidnost naših največjih kupcev
- vojna, ki s svojimi posledicami sega še v letošnje leto.

Toda lanske nesrečni koledar smo zamenjali z novim in na njem že tudi obrnili prvi list. Kmalu bo veljalo, da v samostojni Republiki Sloveniji vsi živimo v enakih razmerah.

Ker ogledala pač ne visijo na steni samo zato, da bi se pred njimi ličili, ampak tudi za to, da v njih ugledamo svoj pravi obraz, storimo to vsaj nekajkrat na leto in se zamislimo nad njim.

Če se nam bo potem še zdelo pametno, smo vmes spet lahko vsi sami dobri ljudje.

POMANJKANJE NAROČIL SE NADALJUJE

V mesecu decembru smo dosegli le 38,8 odstotkov predvidenega plana skupne proizvodnje, kar v kumulativni znaša 51,1 odstotek. Za 4523,1 tona prodanih izdelkov smo iztržili 409,9 milijona SLT, kar je v povprečju 90,62 SLT/kg. Od tega smo na domačem trgu prodali 2162,7 ton izdelkov v vrednosti 170 milijonov SLT, izvozili pa 2360,4 tone v vrednosti 239,9 milijona dolarjev oz. 4,1 milijona dolarjev.

PROBLEMATIKA PROIZVODNJE

V Jeklarni so meseca decembra izdelali 5660 ton elektro jekla in 100,76 tone EPŽ ingotov. Proizvodnja Jeklarne je tako nizka zato, ker v jeklarni 1 za naročene vrste kvalitete jekla niso imeli ustreznih ferolegur, občasno pa so bili tudi brez električne energije, v jeklarni 2 pa UHP peč zaradi pomanjkanja opeke in električne energije, 17 dni ni obratovala. Gibanje zaloga Jeklarne: zaloga 30. 11. 1991 693090 kg, odpreda v decembru 283560 kg, decembra na zalogo 44880 kg: skupaj zaloga v decembru znaša 454410 kg.

Decembra so iz Valjarne odpremili 3538 ton izdelkov. Kljub pomanjkanju naročil imajo v Valjarni zaradi pomanjkanja vložnega materiala težave pri realizaciji pridobljenih naročil.

V Kovačnici so v mesecu decembra zaradi pomanjkanja naročil obratovali v bistveno skrčenem obsegu. V na-

črtovanem obsegu so obratovali le v krčilnici (stabilizatorji za TAM, krogelne pip za Pakistan). Decembra so končali postavitev centromaskina v čistilnici Kovačnice, ki jim bo omogočil lažje delo pri čiščenju gredic. Veliko težav jim še vedno povzročajo neporezane korenike na ingotih, ki jih morajo pred zalaganjem plamensko porezati predvsem pri kvaliteti KATO 2. Šarže, ki so imele previsoko vsebnost H₂ (nad 2,5 pom) in niso bile vakuumirane, so morali kontrolirano ohlajati 7 šarž. Zaradi tega so nastale dodatne težave, saj je bilo nemogoče vnaprej načrtovati pripravo peči.

V Jeklovleku so v mesecu decembra načrtovano proizvodnjo dosegli pri programu vlečene žice in brušenega jekla, pri programu luščenege in vlečenega paličnega jekla pa načrtovane proizvodnje zaradi pomanjkanja vložka iz Valjarne niso dosegli.

V Strojih je vrednostna realizacija zaradi izpada odpreda strojev manjša od načrtovane. Na področju individualne proizvodnje in proizvodnje valjev imajo odprtih naročil samo še za prvi kvartal 1992.

Zaradi okvar strojev so imeli v Nožih 590 ur zastojev, in sicer: na brušenju 396 ur, na grobi mehanski obdelavi pa 194 ur. Še vedno jim največ naročil primanjkuje za program brzoreznega orodja, pomanjkanje naročil pa je tudi pri drugih programih.

V Vzmetarni zaradi pomanjkanja naročil niso dosegli 1/12 letnega načrta proizvodnje,

dosegli pa so mesečni operativni plan.

PROBLEMATIKA UVOZA

Kljub temu, da smo v mesecu decembru še zagotovili devizna sredstva za uvoz najvitalnejših repromaterialov, pa blaga zaradi pomanjkanja SLT sredstev niso ocarinili. Tudi v decembru smo uvažali repromaterialne, ki smo jih v preteklosti kupovali na jugoslovanskem tržišču (jekleni odpadki, ognjevzdorni materiali, ferolegure), tako da leto 1991 končujemo z negativnimi saldi na kooperacijskih računih ter z odprtimi dolgovi iz leta 1990.

PROBLEMATIKA PRODAJE

V mesecu decembru so v Jeklovleku za domači trg proizvedli 111,3 ton ulitkov, kar znaša 62 odstotkov glede na plan, za to so iztržili 27,4 milijona SLT, kar je 50 odstotkov nad načrtom. Izvozili so 162 ton ulitkov v vrednosti 38,2 milijona SLT. Kljub težavam s preskrbo z repromaterialom so presegli vrednostni načrt. Naročil imajo še približno za dva meseca.

V Valjarni so dosegli 59 odstotkov načrtovane količinske proizvodnje in 117 odstotkov načrtovane vrednostne realizacije. Ugoden finančni rezultat je Valjarna dosegla zaradi kvalitetnega srednje paličastega programa, količinska proizvodnja pa je nižja zaradi pomanjkanja ferolegur, vložnega materiala in naročil.

V Kovačnici so dosegli 63

odstotkov načrtovane proizvodnje in 99 odstotkov vrednostne realizacije. Še vedno jim primanjkuje naročil.

V Jeklovleku so dosegli 33 odstotkov načrtovane proizvodnje za domači trg in 43 odstotkov vrednostne realizacije. Rezultati so tako slabi predvsem zaradi okvar na strojih in pomanjkanja vložnega materiala.

V Orodjarni so presegli načrtovano mesečno proizvodnjo za domači trg za 21,7 odstotka, vrednostno realizacijo pa za 54,1 odstotka. Prekorajitev vrednostne realizacije je predvsem posledica odpreda orodij in ostalih strojnih delov iz zaloge špedicije.

V Strojih so v primerjavi z načrtom dosegli le 14,7 odstotka mesečne količinske proizvodnje in s tem 42,5 odstotka vrednostne realizacije. Zaradi nerešenega plačilnega sistema z južnimi republikami je ostalo v špediciji precej obdelanih odkovkov. Zasedenost z naročili za obdelane odkovke in ulitke za domači trg je slaba.

Tudi v Pnevmatičnih strojih so v decembru dosegli le 14,2 odstotka načrtovane mesečne proizvodnje in 82,2 odstotka vrednostne realizacije. Razlika med količinsko in vrednostno realizacijo je nastala zaradi prikaza vrednostne realizacije vrtnalnih garniture za Cestno podjetje Novo mesto, vrednostna realizacija za tega kupca je razdeljena na tri dele, količinska realizacija pa bo prikazana ob plačilu zadnjega obroka (predvidoma meseca marca).

ODSOTNOSTI

V mesecu decembru je bil delovni čas izkoriščen 60,04 odstotno. Odsotnosti so znašale 39,96 odstotka in so bile razporejene tako:

letni dopust	16,53 %
izred. plač. dopust	0,47 %
bolezni	6,56 %
druge plač. odsotneplačane odsotn.	16,36 %
SKUPAJ	39,96 %

Op. Med drugimi plačanimi odsotnostmi je največ čakanja na delo doma.

Ure v podaljšanem delovnem času so znašale 0,94 odstotka in so bile glede na mesec november nižje za 0,03 odstotka.

Največ nadur so imeli v TSD, in sicer 6,16 odstotka, ter v Orodjarni 5,59 odstotka. Sledi: Jeklovlek 3,25 odstotka, Energija 1,96 odstotka, Zaščita 1,90 odstotka, Stroj 1,63 odstotka, Vzmetarna 1,35 odstotka, Pnevmatični stroji 1,01 odstotka. Ostali obrati imajo odstotek ur v podaljšanem delovnem času pod ena.

ODSTOTKI DOSEGANJA NAČRTOVANE PROIZVODNJE

	SKUPNA PROIZVODNJA		ODPREMA		FAKTURIRANA REALIZACIJA		IZVOZ		IZVOZ		DOMAČI TRG		
	TON	TON	TON	TON	SLT	SLT	\$	SLT	SLT	SLT	SLT		
deceber	zbir	deceber	zbir	deceber	zbir	deceber	zbir	deceber	zbir	deceber	zbir	deceber	zbir
JEKLARNA	38,1	50,8											
JEKLOLIVARNA	40,2	65,3	66,6	92,7	362,9	221,5	75,5	70,1	336,7	144,6	391,9	306,7	
VALJARNA	38,1	48,0	43,1	48,3	144,0	83,6	27,0	23,0	117,7	51,6	174,1	120,3	
JEKLOVLEK	30,6	56,2	44,5	51,7	337,7	130,8	166,6	69,8	726,7	180,2	53,3	94,6	
KOVAČNICA	38,2	51,8	18,4	54,7	67,3	98,0	11,6	56,2	50,3	104,2	71,5	96,5	
SK. METALURGIJA	37,9	50,0	39,6	77,2	168,1	112,9	52,6	38,7	230,1	86,9	124,7	131,2	
TSD	61,5	57,1	62,8	54,4	151,2	128,9	52,5	109,3	228,0	191,6	10,4	13,9	
ORODJARNA	149,6	94,3	111,0	93,0	213,1	114,4	33,8	66,7	149,8	174,2	230,0	98,5	
STROJI	43,8	42,5	33,0	38,7	108,8	70,4	26,0	27,1	114,6	58,7	88,6	111,0	
NDŽI	84,3	82,3	45,2	71,3	178,9	112,5	61,0	65,8	263,8	130,1	67,6	89,6	
PNEVMATSKI STROJI	37,2	82,8	32,4	81,1	112,0	117,2	70,0	85,9	310,5	224,8	63,2	90,8	
VZMETARNA	82,3	104,4	71,4	99,6	176,5	129,7	0,0	53,8	0,0	109,7	211,6	133,7	
SK. PREDELAVA	58,1	59,4	47,1	54,7	135,7	98,7	36,8	54,3	161,0	105,9	94,3	86,8	
SKUPAJ	38,8	51,1	40,4	74,8	161,9	115,6	45,0	46,2	196,6	96,0	129,5	133,8	

SINDIKATI

Zastavili svoje delo

Na začetku leta 1992 je v železarni 2900 članov svobodnega sindikata. Organizacija je že zastavila svoje letošnje delo. Kako, je povedal predsednik Dušan Posedi.

»Na seji upravnega odbora 21. januarja smo sprejeli smernice za delo v letošnjem letu. Osnovna usmeritev je formiranje in obstoj enotne organizacije svobodnega sindikata v železarni na temelju popolne vzajemnosti in solidarnosti.

Finančni del programa zajema delitev članarine na tri dele: za vzajemnost, solidarnost oz. krepitev lastne materialne osnove, za redno dejavnost strokovne službe in širitev obsega dejavnosti (informiranje, pravne pomoči) in za interesne dejavnosti članstva.

Drugi del programskih usmeritev obsega osnovne trajne naloge in časovno opredeljene naloge.

Naše osnovne dejavnosti so predvsem: 1) stalno spremljanje izvajanja kolektivnih pogojev in dogovora o izvajanju podjetniške kolektivne pogodbe, predvsem v delu, ki za-

gotavlja materialni in socialni položaj vseh zaposlenih in začasno nezaposlenih delavcev 2) usklajeno delovanje na področjih, ki zadevajo družbeni standard delavcev 3) organizacija strokovne in pravne pomoči članstvu pri varstvu pravic 4) načrtno oblikovanje lastne materialne osnove 5) povezovanje sindikatov v Slovenskih železarnah, regijsko, v SKEI in v Zvezi svobodnih sindikatov.

Med časovno opredeljenimi nalogami se jih nekaj nanaša na lastno organiziranost (pravila, pogoji za delo, določitev liste zaupnikov, imenovanje UO in komisij, izvedba seminarja itd.). Druge naše pomembne naloge do junija pa so naslednje: aktivno delovanje v zvezi z določanjem presežnih delavcev, obravnava vprašanj, ki se nanašajo na De profundis (družbena pre-

hrana, lastninjenje), urejanje plačilnega sistema glede na socialni položaj delavcev ter dokončna ureditev vprašanj v zvezi z vzajemnostjo, solidarnostjo, samopomočjo in krediti.

Za naš letošnji program je značilno, da temelji na realnih predpostavkah in da je zelo podrobno opredeljen. Poudarja novosti v delu sindikata ki so: v komisijah, kjer bodo sodelovali strokovnjaki, večino članarine bomo angažirali za pomoč delavcem, česar do sedaj v železarni nismo poznali, ter skušali ta sredstva čim bolj oplemeniti in zagotoviti čim ugodnejše pogoje vračanja. Ne nazadnje je novost v našem delu tudi spremljanje izvajanja kolektivnih pogojev in dogovora o izvajanju podjetniške kolektivne pogodbe. Ko ne bo več zakona o omejevanju plač, pričakuje-

Dušan Posedi

mo, da bomo skupaj z vodstvom podjetja zagotavljali zaposlenim čim ugodnejši socialni status glede na razmerja, ki se bodo pojavljala v državi, tudi plače in primerna delovna mesta za trenutno presežne delavce.

Neodvisni sindikat bo imel besedo v marčevski številki Fužinarja.

H. Merkač

KAJ NAS NAJBOLJ ZANIMA

V strokovnih službah nikoli ne odklonijo odgovorov na vprašanja. Najpogostejša vprašanja so zgovoren kazalec naših zanimanj in skrbi, zato pogledimo, po čem smo pozvedovali v zadnjem času.

Pravna služba

Nedolgo nazaj so nas najbolj zanimala merila za odločanje o čakanju na delo, zdaj so v ospredju disciplinska odgovornost in plačane odsotnosti.

Pravne pomoči v taki obliki kot nekoč, ko so pravniki delavcem pisali razne vloge, sicer ni več, vendar delavci bodisi dobijo odgovore na vprašanja, ki jih zanimajo, ali pa jih napotijo na ustrezne službe.

Služba za sistem plač

Najpogostejše vprašanje okoli 10. v mesecu:

- za koliko se bo plača povečala, takoj nato pa
- kdaj bo plačilni dan. Druga vprašanja:
- pravilnost razporeditve v plačilni razred
- pogoji dela, višina dodatkov
- izračun odpravnin

Služba za obračun plač

- Kakšne so olajšave pri obračunu dohodnine
- preverjanje pravilnosti obračuna plače
- kdaj kdo dobi povišanje za večjo delovno dobo

Kadrovska služba

- Kakšni so pogoji za upokožitev (redna, starostna, dokup let, kmečka leta)

- odpravnine (kdo jih lahko dobi, kdaj)
- merila za odmero dopusta
- pripravništvo in možnosti za zaposlitev
- zdravstveno zavarovanje
- benefikacija
- ob vsaki reorganizaciji pa: kje kdo dela in kako se njegova nova organizacijska enota imenuje
- kriteriji za čakanje na delo in kaj bo s tistimi, ki že dolgo čakajo doma.

Biro za varstvo delavcev

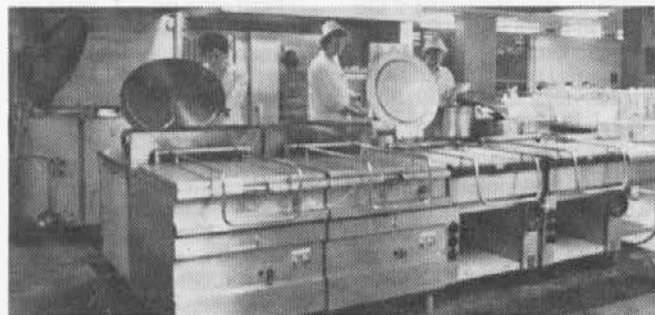
- Kdaj lahko delavec dobi novo zaščitno sredstvo
- kdaj in kje lahko delavec sproži postopek za uveljavljanje odškodnine za poškodbe pri delu
- višina socialno varstvenih pomoči
- višina participacije pri zdravstvenih storitvah
- spremembe nove zakonodaje SPIZ.

Stanovanjsko podjetje

- Kaj se bo zgodilo, če stanovanja ne odkupim
- če pa ga, kakšni stroški, možnosti odplačevanja
- kakšne bodo najemnine
- možnosti zamenjave stanovanj
- za kaj bodo namenjene kupnine stanovanj v lasti Stanovanjskega podjetja
- kako sploh priti do primerne stanovanja
- kaj bomo storili, da bo rešenih čim več stanovanjskih problemov.

O najbolj aktualnih vprašanjih bodo v naslednjih številkah Fužinarja pisali strokovnjaki iz posameznih služb, od katerih smo tudi dobili podatke.

KUHAMO SAMI

Od avgusta lani železarni ne kuha več Merx, pač pa De profundis v jedilnici pri Valjarni. Do te spremembe je prišlo, ko se je zaradi zmanjšanja števila zaposlenih zmanjšalo tudi število malic s 4500 na okoli 3500 dnevno. Zaradi povečane kuhe je bilo treba nabaviti nekaj dodatne opreme. Najbolj so veseli najnovejšega konvektomata, ki speče 350 zrezkov naenkrat. In kakšna je hrana iz domače kuhinje?

»Pripomb je manj, pravi Bavčetova, vodja jedilnice, mi pa: »Čeprav še ni hvala, je vseeno manj pripomb že dober znak.«

H.M.

IZJAVE DIREKTORJEV O LETU 1992

Obdržali smo kondicijo

Jurij Pratnekar, Strojnik:

»Lani ni bilo normalno leto. Pri nas je zato primanjkovalo naročil.

Kljub temu smo se trudili, da smo obdržali kondicijo, predvsem tudi na razvojnem področju, kar se nam bo obrestovalo zdaj, ko bo več naročil.

Že po prvih dneh priznanja Slovenije so se stiki s kupci zelo okrepili.

Konkretno imamo sklenjeno pogodbo za 16 stiskalnic DA v skupni vrednosti okoli 15 mio dolarjev – za Sovjetsko zvezo. Posel bo tekel dve leti, finančno pa bo zaprt prek Petrola. Za f. LVD iz Belgije trenutno proizvajamo 6 stiskalnic v vrednosti milijon FF, sicer pa gre za večje naročilo manjših stiskalnic.

Imamo sklepne dogovore s f. ARO iz Romunije za prodajo 9 stiskalnic v vrednosti 7 mio dolarjev prek francoskega partnerja ter z italijansko firmo ADRIA MEC za 25 manjših stiskalnic (lani smo jim jih dobavili okoli 60).

Smo tik pred podpisom pogodbe za dve stiskalnici (900-tonsko 2 DE in DA 2000) za ameriško f. HAWTHORNE. Ameriški partner nam tudi obljublja, da bo realiziral projekt za Kanado, ki smo ga že lani začeli, a potem zaradi razmer prekinili. Gre za f. HAYES DANA in dve stiskalnici 2 DE 2500, ki bosta doslej naši največji stiskalnici.

Ameriški partner si tudi zelo prizadeva za izvoz naših strojev v J. Korejo (HYUNDAI).

Še naprej bomo sodelovali s f. CORD v Nemčiji, za katero delamo stiskalnice VPS in RCM.

Načrtujemo, da bomo sodelovali na več mednarodnih sejnih, oktobra s f. CORD na sejmu BLECH v Hannoveru, maja na sejmu opreme za avtomobilsko industrijo v Detroitu z EDE 100 ter aprila s f. LVD v Lyonu in maja v Parizu.

Na domačem trgu so potrebe po naših stiskalnicah, a denarja zanje ni. Kljub temu dajemo ponudbe, nazadnje smo jo dali tudi za izdelavo stiskalnic za kovanje slovenskih kovancev.

Poleg tega, da bomo letos v

Strojih naredili največjo stiskalnico doslej, tudi sicer stiskalnice stalno posodabljam, predvsem krmiljenje, prizadevamo pa si tudi za čim večjo kompletiranost, ko poleg stiskalnice nudimo še mehanizacijo. Če bo uspel projekt SER, bodo prišla v poštev tudi velika orodja.

Poleg stiskalnic sta v Strojih pomembni individualna proizvodnja in valji.

Za individualne izdelke, ki smo jih v preteklosti dobavljali predvsem domačim kupcem (ladjedelnitvo npr.), smo izgubili trg, za tujega, kamor se zdaj usmerjamo, pa naša oprema ni dovolj natančna.

Kljub temu smo za UNIS Sarajevo, izvoznika v SZ, dokončali linijo za kovanje avtomo-

bilskih delov, februarja pa še drugo valjarsko linijo za italijanskega Daniellija. V delu imamo tudi 20 odvijalcev pločevine za SZ, opremo za valjarne itd.

V Strojih smo sposobni mehansko obdelati 700 valjev letno, saj smo v njihovo obdelavo zadnja leta veliko investirali. So pa valji tudi izredno zahtevni metalurški izdelek, zato bodo morali v livarni in kovačnici dosegati ustrezno kakovost in roke. Trg za valje se kaže. Prek f. INSE in ADRIA MEC smo že poslali 8 velikih valjev na testiranje v Italijo. Dogovarjamo se tudi za 100 velikih valjev, za Indijo prek VIHARJA.

Na splošno bi rekel, da bomo Stroj v novih razmerah na Zahodu uspeli le, če bomo sposobni spremeniti svojo miselnost – glede dajanja ponudb, upoštevanja rokov, kakovosti. Sicer pa menim, da bomo s tem, ko smo postali samostojen profitni center, predvsem bolj privlačni za tuje sovlagatelje. Bomo pa v novi organizaciji morali paziti, da med podjetji znotraj železarne ne bomo naredili plotov in da bomo vse zmogljivosti optimalno izrabljali.

Pri nas so samo izzivi

Ivana Klančnik, Industrijski noži:

»Noži smo od 1.1. letos samostojna delniška družba, zato imamo zaenkrat še precej opravka z novim konstituiranjem in organiziranjem.

Kar se kadrov tiče, smo v osnovi zbrani. Zaposlili smo minimalno število ljudi in se odločili, da bomo začasno še plačevali nekatere servise v koncernu ali v drugih profitnih centrih.

Ker menim, da je uspešnost podjetja odvisna od zaposlenih, nameravam posvečati kadrom in njihovim motivaciji, predvsem tisti, ki temelji na kompetencah, precej pozornosti.

To se že povezuje z našo nalogo na področju zagotavljanja kakovosti, ki prav tako kot povečanje prodaje predstavlja našo prioritarno nalogo za letošnje leto. Obe sta zelo tesno povezani.

Za povečanje prodaje smo že lani imeli ogromno aktivnosti. Delali smo sistematično in skorajda ni tuje države, v katero ne bi ponudili svojih nožev.

Merilo uspeha naših akcij je seveda relativno, a obrat je ostal zaradi njih!

Kupci, s katerimi smo lani navezali trdne vezi in ki vedno več naročajo pri nas, so v Franciji f. T.S.E. (noži za pločevino), v Veliki Britaniji f. PARK (za papir), na Norveškem f. KVAERNER MESNA (za les in furnir), v Italiji f. WAGNER in v Nemčiji f. KARNASCH. Povsem novo območje, na katerega smo začeli prek našega ameriškega agenta prodajati nože za furnir, je Daljni Vzhod – Indonezija, Malezija in celo Filipini.

Poleg tega, da smo pridobili nove kupce, smo povečali so-

delovanje s firmami, ki so bile pred tem manj udeležene v naši prodaji. Te so CREMONA, GIESSE LAME, tudi prek IUE-NNE smo poskušali z novimi kontakti. Navezali smo stike s poslovnimi v Avstraliji ter povečali obseg sodelovanja z madžarsko f. DUNAFER.

Letos želimo predvsem povečati izvoz, ki je lani v II. polletju znašal okoli 85 % v skupni prodaji. Moramo pridobiti več naročil, saj so naši stroji poprečno zasedeni le okoli 60–70 odstotno.

Za uspešno prodajo na domačem trgu zaradi razmer zaenkrat še ne vlagam preveč upanja, se pa pripravljamo, da bomo ponujene možnosti, ko bodo, lahko takoj realizirali.

Predvsem zaradi zaupanja v našo kvaliteto in zaradi poslovnega zaupanja se nekateri tuji kupci zanimajo za sovlaganje v naše podjetje. To so: dolgoletni ameriški kupec f. IKS, f. Zanuogen in f. KVAERNER MESNA. Nam je bolj kot samo kapitalsko sovlaganje vsaj trenutno bolj nujno zagotavljanje izkoriščanja obstoječih zmogljivosti ter skupen nastop na novih trgih.

O sovlaganju tujcev se bomo vsekakor odločili tako, kot bo v interesu zaposlenih.

Delavci, ki znajo in hočejo delati in ki so se pripravili žrtvovati za podjetje, so namreč tudi po mnenju možnih sovlagateljev najpomembnejši dejavniki uspeha.

Kljub temu, da smo samostojno podjetje, se zavedamo prednosti, da smo v železarni. Doma imamo kvaliteto jekla, ki se je z noži potrdilo po vsem svetu. Zelo smo zainteresirani, da nam Metalurgija še naprej nudi kakovostno jeklo.

Ocenjujem, da se bodo sčasoma pokazale prednosti naše osamosvojitve, med drugim tudi ta, da je v manjši enoti lažje definirati problem, nanj fleksibilneje reagirati, tudi na trgu, kar je danes najpomembnejše.

Kajti – če primerjamo položaj obrata na začetku letošnjega leta, smo v vseh pogledih v precej bolj kritičnem položaju. Zato je odgovornost vseh delavcev, predvsem tistih na vodstvenih mestih, zelo velika.

Vse nas mora voditi definicija odgovornosti. Le tako bomo uspeli v času, ko zaradi številnih za prevelik optimizem ni razloga, pesimizem pa nas le ovira. Pogumno moramo po začetni poti in delati po načelu – pri nas ni problemov, so samo izzivi!«

Helena Merkač

Livarna ne bo ustvarjala izgube

Po novi reorganizaciji Železarne Ravne bo Livarna v aprilu postala delniška družba z lastnim žiro računom. Kako je pripravljena na samostojno pot – v okviru Železarne Ravne – smo povprašali direktorja dipl. inž. Edvarda Štrucla. V pogovoru je povedal naslednje:

»Čeprav bilanca še ni dokončna, menim, da je Livarna lani delala brez izgube, ali je bila ta minimalna. Zato sem prepričan, da kot podjetje lahko preživimo. Smo sicer v enakem položaju kot druge livarne v Sloveniji in sosednjih državah, kjer se čuti velik pritisk vzhodnoevropskih livarn, ki ga je povzročil padec Berlinskega zidu. Toda mi želimo ta položaj izrabi v svoj prid. Z našo opremo, ki v glavnem ni slaba, in znanjem, ki tudi ni majhno, lahko sprejemamo zahteven asortiment ter pri manjši tonažni proizvodnji kot pred tremi leti, a boljšem cenovnem razmerju zmoremo premagovati krizno obdobje. Če je to mogoče pri 300 tonah mesečno, nam preostane samo, da ohranimo ta asortiment in povečamo naročila, pa bomo s sedanjim številom zaposlenih in z izboljšano organizacijo dela lahko dobro poslovali.

V zadnjih treh letih smo bistveno spremenili strukturo proizvodnje in izboljšali cenovna razmerja. Od povprečnih 17 smo pri nekaterih kupcih povečali ceno na okoli 30 šilingov za kilogram naših izdelkov.

Doslej smo imeli dovolj priliva za pokrivanje materialnih stroškov, plač in energije. Plačujemo tudi anuitete in delno amortizacijo. Vendar v zadnjih treh letih sredstev za amortizacijo skoraj nismo uporabljal sami (lani smo jih porabili komaj 2%), namenjali smo jih solidarnostno za plače.

Vendar bomo v prihodnje potrebovali sredstva za delno posodobitev srednje livarne. Pridobili smo namreč zelo ugodna in za ta obrat primerne izvozne naročila. Zdaj jih je prevzela težka livarna, ker le ta lahko zagotavlja ustrezno kakovost ulitkov, srednja livarna, za katero so ti izdelki po teži primernejši, pa zaradi zastarelosti opreme ne dosega zadostne kakovosti ulitkov. Podobno se dogaja z nekaterimi drugimi naročili, ki jih moramo preusmerjati v minilivarno.

Posodobitev srednje livarne je nujna, da bomo lahko dosegali kakovost, kakršno tuji kupci zahtevajo. Posodobiti moramo predvsem linijo peskometa.

V Livarni težimo za tem, da bi v vsakem obratu izdelovali tonažno in po zahtevnosti najprimernejše izdelke, kajti le tako je proizvodnja ekonomična. V preteklosti smo naročila samo sprejemali, zdaj jih tudi selekcioniramo, in to je že dalo dobre rezultate.

V zadnjih treh letih smo se v Jeklolivarni skoraj povsem usmerili v izvoz, kamor so namenjene vse naše eksterne dobave, če ne neposredno, pa posredno, saj za izvoz dela tudi naš največji domači odjemalec Armature Muta. Interne dobave pa zavzemajo v strukturi naše proizvodnje vse manjši delež.

Pogosto nastopamo pred tujimi kupci kot dobavitelj skupno z obrati mehanske obdelave. S tem so se cenovna razmerja za livarno izboljšala, saj je na evropskem trgu določena cena za ulitke in prav tako za njihovo obdelavo.

V prodaji sicer nastopamo kot samostojen partner in si lahko izberemo najugodnejše-

ga obdelovalca naših ulitkov. Vendar smo zainteresirani, da je ta čim bliže, saj se pri mehanski obdelavi pogosto pokažejo napake, ki jih livarji še lahko popravimo. Stroški so na tak način nižji, kot če je obdelava v drugem kraju.

Vojaške proizvodnje v teži livarni zdaj nimamo. V celoti je še nismo nadomestili, vendar smo pridobili nekatere tuje odjemalce, ki nam dajejo zahtevna, kvalitetna in poslovno zanimiva naročila. Tako proizvodnjo želimo obdržati tudi v prihodnje. Čeprav smo lani pri naročilih močno zamujali, je naročnik – firma Grove – zaradi zadovoljive kakovosti ostal naš kupec in upamo, da bomo vstopili v njegovo reproverigo. Podobno perspektivo imamo pri kanadskem kupcu. Pri firmah Schmidt, Noricum in Armature pa smo že stalni člen reproverige.

Za lansko zamujanje dobavnih rokov je bilo več vzrokov, najprej štrajk, nato vojna, pomanjkanje finančnih sredstev in notranje organizacijske slabosti ter nemotiviranost delavcev z nizkimi plačami.

Do novembra nismo imeli težav z nabavo reprodukcijskega materiala, proti koncu leta pa se je vse bolj zatikalo, zato nismo uspeli izpolniti nekaj zelo ugodnih naročil, kar nam bo končni poslovni rezultat precej pokvarilo, še huje pa je, da smo si pri kupcih poslabšali sloves zaradi zamujanja dobavnih rokov.

Z novim letom je Livarna vstopila v prehodno obdobje, ko se bo aprila osamosvojila kot delniška družba. Z januarjem smo začeli sami gospodariti s prilivi treh večjih odjemalcev – firm Armature, lue- nna in Grove, s čimer si želimo zagotoviti redno financiranje proizvodnje. Ko bomo osamosvojeni, pa želimo imeti lastno operativno finančno službo, ki mora biti v tesni povezavi s prodajo in nabavo ter dnevno slediti likvidnostni situaciji podjetja. Profiti center mora skrbeti za to, da ne porabi več, kot ustvari prilivov. Pri sedanjem centralnem vodenju financiranja je to čisto drugače. Ko se bliža 15., se ves denar zbira za plače. Razumem, da mora biti denar za

plače, toda financiranje proizvodnje je prvo. Če pa poslovni rezultati omogočajo, je prav, da se plače tudi dvignejo. Za Livarno bi dejal, da je razmerje plač dobro, dvigniti pa moramo osnovo za vse. Minimalno socialno varnost moramo zagotoviti tudi za tako imenovane viške. Tudi če bi prišlo do stečajnih postopkov, Livarna svojih invalidov ne bo pustila na cedilu. Do njih čutimo moralno obveznost in jih ne bomo dali na cesto, četudi bi se v železarni kaj takega dogajalo.

Menim, da bomo morali proces privatizacije, do katerega bo prej ali slej prišlo, pametno speljati. Previdni bomo morali biti predvsem pri tujih sovlagateljih, saj se že ponujajo firme, od katerih nimamo pričakovati drugega kot poslabšanje našega položaja na evropskem tržišču in črnsko delo.

V zvezo smemo iti le s kupcem, ki nam bo zagotovil kvaliteten trg in tehnološki napredek. Prav je tudi, da določen odstotek delnic dobijo delavci. Prvič zato, ker so v to premoženje vložili svoje delo, in drugič zato, ker management potrebuje njihov nadzor, da se ne zbirokratizira.

Od nove organiziranosti železarne pričakujem, da bo razbila monopole in dosegla prehod iz distributivnega v tržno gospodarstvo, kar mora omogočati – ob boljšem gospodarjenju – tudi boljše sodelovanje med posameznimi podjetji železarne in odpraviti nekdanjo tozdrovsko zaprtost in samozadostnost.«

Mojca Potočnik

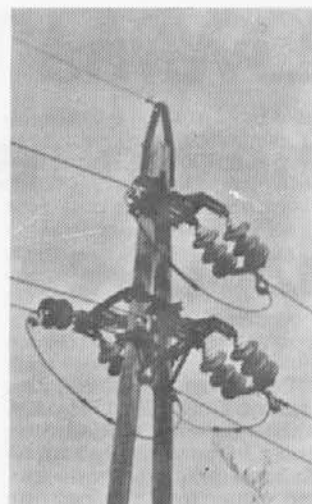
TEŽAVE Z ELEKTRIČNO ENERGIJO

Težavam pri oskrbi z nujno potrebnimi surovinami, s katerimi se ubada že celotna vodstvena struktura železarne, se je dne 14. januarja 1992 dokaj nenadejano pridružila še omejitev dobave električne energije. Dobave so bile reducirane vsem železarnam ter Tovarni dušika Ruše; obseg redukcij je sledil dogovorjenim omejitvam za primer okvar (izpad proizvodnih enot v elektroenergetskem sistemu, izpad daljnovoda 110 kV Dravograd – Ravne), neposredno pa ga je povzročilo neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti pri plačevanju porabljene

premogovnikov. Finančniki pravijo, da so se njihovi denarni tokovi pretrgali: pretrganim finančnim tokovom sledi pretrgani blagovni tokovi in temu se je pridružil sedaj še pretrgan energijski tok oziroma njegovo zmanjšanje na obseg, ki bi ga naj elektrogospodarstvo še zmoglo ob našem dosedanjem poravnava-nju dobav. Pri tem je za slovenske razmere karakteristična ugotovitev, podana pri podpredsedniku vlade g. Ocvirku, kjer se je obravnavala problematika omejitev dobav električne energije železarnam, da imajo namreč Slovenske žele-

meznih finančnikov v železarnah.

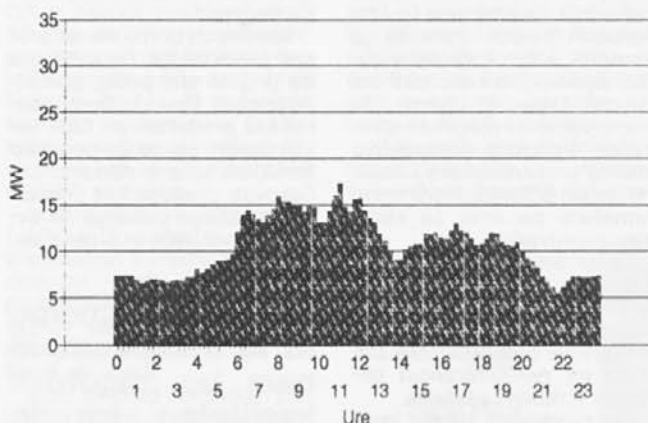
Poleg poravnave finančnih pogodbenih obveznosti se je pri teh razgovorih z vso ostrino postavilo tudi vprašanje racionalne uporabe električne energije v železarnah in njenega odjema v tistih urah dneva, ko so proizvodne zmogljivosti elektrogospodarstva neizkoriščene oziroma je električne energije dovolj in je le-ta poceni. Mislim, da so na tem področju imele vse železarne možnost prikazati ugodne rezultate v preteklosti doseženih in izkoriščenih možnosti elastičnega odjema energije pri proizvodnji jekla v obločnih pečeh, njihovega vodenja s procesnimi računalniki glede na izrabo moči ter vse izrazitejšega izkoriščanja porabe cene električne energije v času trajanja manjše tarife ponoči oziroma ob sobotah in nedeljah. Kako uspevamo pri taki porabi energije v naši železarni, najbolje prikazuje oba diagrama obremenitve Železarne Ravne. Slika 1 (za 11.12.1991) prikazuje četrtur- ne moči za normalen delovni dan, v katerem niso obratovale elektroobločne peči. Poraba je dokaj enakomerna oziroma ustrezna delovnemu ritmu železarne. Vsak organizator proizvodnje lahko iz slike ugotovi, kako poteka delovna intenzivnost v železarni, kdaj in kako dolgo malicamo, kdaj zjutraj pričnemo z delom in koliko pred koncem izmene začnemo ugašati stroje. Slika 2 (za 9.1.1992) kaže obremenitev železarne ob nočnem obratovanju UHP peči, ko le-ta v eni nočni izmeni izdelava 5 šarž. Nočno delo pomeni skupaj s sobotnim in nedeljskim obratovanjem izrabljanje električne energije, ki ima najnižjo ceno in ki znaša pozimi 5,5 Pf/kWh (poleti 2,4 Pf/kWh). Vedeti je treba, da so po lanskem odloku Izvršnega sveta postavljena razmerja cen mnogo ostreje, kot je to veljalo v starem tarifnem pravilniku za prodajo električne energije; tudi same tarifne postavke niso več izražene v SLT/kWh, ampak v ECU/kWh in zato ne moremo več izkoriščati ugodnosti, ki jih običajno dajejo zamrznjene cene ob cvetoči inflaciji. Čeprav se končna cena električne energije z novim sistemom dobi na dokaj kompliciran način, velja, da je njena cena v dnevnem času okoli 3,5-krat višja od nočne cene, ne glede na leto ali zimo, in da so tudi cenovna

razmerja zima – leto 2,5:1. Električna je za železarno postala izredno draga podnevi, posebej v zimskih mesecih: njena cena je v dnevnem zimskem času okoli 19 Pf/kWh in je več kot 9-krat dražja od cene kWh, porabljene v letnem nočnem času. Ni težko razumeti, da postaja proizvodnja jekla v dnevnem času predraga tudi v Sloveniji (na Japonskem polovico elektrojekla proizvedejo samo ponoči), zato je nujno potrebno glavnino vseh onih proizvodnih procesov, ki zahtevajo obilno energijsko porabo, prenašati v nočni čas ali na konec tedna. Prilaganje proizvodnje jekla elektroenergetskim razmeram postaja z vsakim dnem bolj neizprosno. Zaradi nezgrajenih čistilnih naprav se mora proizvodna moč termoelektrarn v zimskih mesecih prilagajati ekološkim razmeram v Šaleški in Ljubljanski kotlini, kar se enostavno izvaja z zmanjševanjem njihove proizvodnje. Ker nastalega manjka ni mogoče nadomestiti s povečano proizvodnjo v drugih elektrarnah ali z uvozom električne energije, uravnoteženje proizvodnje in porabe elektrike poteka z ustreznim zmanjševanjem obratovanja železarn: jeseniški ekološki problem se torej ne prenaša v Šaleško dolino, kot smo lahko slišali na predvoilnih mitingih zelenih, kvečjemu se ljubljanski ali šaleški ekološki problemi rešujejo na Jesenicah, v Štorah in na Ravnah. Z intenzivno porabo razpoložljive električne moči v elektrogospodarstvu omogoča nova UHP obločna peč naši jeklarni kljub vse češčim dnevnim omejitvam porabe normalno proizvodnjo jekla, istočasno pa z izrabljanjem cene električne energije v nočnem času ter ob sobotah in nedeljah dokazuje svoj pomen pri doseganju ekonomičnejše proizvodnje jekla.

Obremenitev železarne Ravne

Slika 1: 11.12.1991.

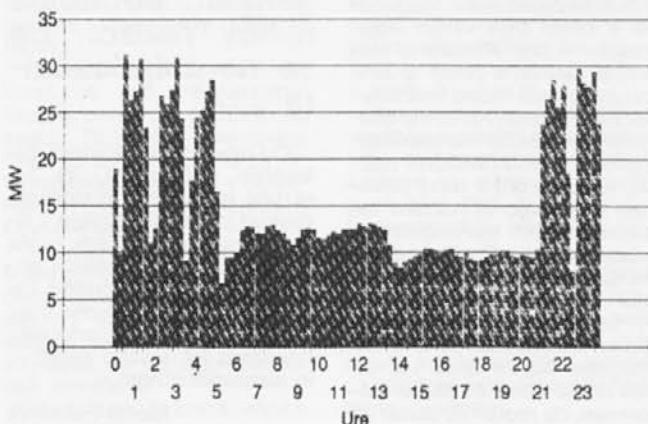

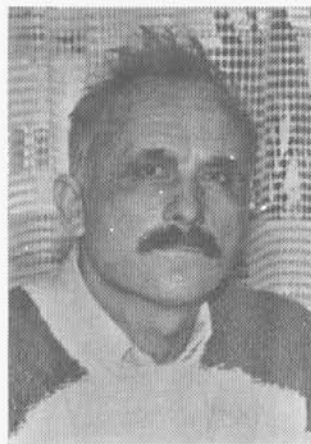
ne električne energije. Kakor velja neizprosna zahteva pri poravnavi nakupov vhodnih surovin pri naših dobaviteljih, tako velja tudi za dobavitelje ELESa: termoelektrarne npr. ne morejo proizvajati elektrike brez goriva, ki ga dobivajo od

zarne globalno uravnoteženo stanje med dolgovi in terjatvami in da so prekinjeni finančni in blagovni tokovi v glavnem posledica splošne slovenske gospodarsko – bančne nelikvidnosti in niso posledica muhavosti posa-

Obremenitev železarne Ravne

Slika 2: 9.1.1992.

Postati dobra šola

Svoječas je bila Metalurška industrijska šola na Ravnah fabriška. Železarna jo je ustanovila, sprejemala njene absolvente na delo in ji dajala strokovni učni kader. To je bilo v času rasti železarne. Nato je bil čas usmerjenega izobraževanja, ko je bila šola združena z Gimnazijo; lani se je znova osamosvojila in dobila ime Strojnikovinarska šola. Vpisa v metalurško usmeritev ni več, zaradi kritičnega položaja Železarne Ravne upada tudi vpis v oddelke strojne usmeritve, kar bi lahko ogrozilo nadaljnji obstoj te šole.

O delu šole, njenih prihodnjih možnostih in načrtih smo se pogovarjali z v.d. ravnatelja prof. Janezom Brglezom.

»Po lanski razdružitvi z Gimnazijo ste postali ena manjših srednjih šol v Sloveniji. Koliko oddelkov in usmeritev imate na šoli?«

»Oddelkov imamo ravno dovolj, da je upravičen obstoj šole po republiških normativih, po katerih mora imeti šola najmanj 20 oddelkov. Imamo štiriletno tehniško šolo, triletno poklicno ter dveletno poklicno šolo.«

»Včasih se je pri vas šolalo tudi veliko odraslih. Koliko se jih zdaj?«

»Kakor pri osnovnošolcih tudi pri odraslih zanimanje za izobraževanje na naši šoli upada. Prejšnje šolsko leto nismo imeli vpisa, letos pa imamo znova oddelek strojnih tehnikov ter ob njem več zaključnih oddelkov na različnih usmeritvah in stopnjah. Zanimivo pa je, da prihaja veliko nekdanjih učencev, ki prej niso dokončali šolanja ali niso imeli urejenih spričeval ali diplom, ter hočejo urediti formalnosti v zvezi s poklicnim šolanjem ali šolo dejansko dokončati. K temu so primorani, če iščejo delo v inozemstvu. Pri nas doslej, žal, ni bilo tako.«

»Ali je zaradi tega zanimanje za izobraževanje na vaši šoli manjše, kot bi želeli?«

»Za zmanjšanje števila učencev na naši šoli je več vzrokov. Prvi je gotovo kriza me-

talurgije in kovinske industrije v Sloveniji in v Koroški krajini, saj je močno omejila možnosti zaposlovanja v tej stroki. Ker ni štipendij, je tudi učenec v tej stroki manj. Drugi vzrok je v tem, da se v podjetjih ne držijo načela: **ljudi z ustrežno izobrazbo na ustreznem delovnem mestu**. Ko bi se ga, bi se gotovo več zaposlenih odločilo za začetek ali za nadaljevanje kdaj prej začete izobraževanja na naši šoli, kar počnejo nekateri od tistih, ki se želijo zaposliti v tujini.«

»Za katere poklice se je mogoče izučiti na vaši šoli?«

»Na srednji šoli za poklic strojnega tehnika, na poklicni pa za oblikovalca kovin (strugar, rezkalec, brusilec, orodjar), strojnega mehanika (ključavničar, vzdrževalec) ter avtomehnika. Razen tega izobražujemo tudi za posamezne redkejšje poklice, kot so preoblikovalec in spajalec kovin, konstrukcijski ključavničar, monter in upravljalec energetskih naprav. Vendar za slednje trenutno nimamo nobene učenca.«

»Kako se šola programsko prilagaja našim razmeram?«

»Razen tega, da izobražujemo za vrsto novih poklicev, ki sem jih navedel – če bi bilo treba, lahko izbor še razširimo – smo delno spremenili tudi učni program na posameznih usmeritvah. Na poklicni stopnji dajemo večji poudarek praktičnemu pouku, tako da ima prvi letnik praktični pouk en dan v tednu, drugi letnik poldrug dan in tretji letnik dva dni. Na ta način želimo učence kar najbolj usposobiti za poklic, ki ga bodo opravljali. Po novem se v triletni šoli učijo tudi tujega jezika. Ker je pri nas velik interes za zaposlovanje v Avstriji, smo uvedli nemščino. Na tehniški šoli bosta po drugem letniku dva vzporedna programa. V prvem se bodo učenci pripravljali za nadaljnji študij na fakulteti, v drugem za delo v podjetju. V prvem programu bo večji poudarek na teoretičnem znanju – na matematiki in fiziki ter na tujih jezikih, ob koncu šolanja bodo dijaki opravljali maturo. V drugem programu bodo dijaki dobili več praktičnega znanja in se usposobili za vodenje proizvodnje. Imeli bodo en tuj jezik in ob koncu šolanja zaključni izpit, po njem pa možnost nadaljnje izobraževanja do nivoja inženirja. Za zdaj je tak študij mogoč na mariborski univerzi. S tem se bodo razširile možnosti za pridobivanje višjih kvalifikacij v proizvodnih poklicih.«

»Ali ste za razširjeni praktični pouk tehnično dovolj dobro opremljeni?«

»Glede opremljenosti se ne morem posebej pohvaliti. Imamo sicer dokaj raznovrstno opremo, vendar je naš strojni park zastarel. Želeli bi dobiti nove stroje, predvsem programsko vodene, CNC. Naši tehniki pridobivajo tovrstno prakso v železarni, toda vsaj en tak stroj bi morali imeti na šoli. Vendar ga sami ne moremo kupiti, sponzorja, ki bi nam pomagal, pa še nismo našli.«

»Ali imate za tako dejavnost ustrezne prostore?«

»Stavba, v kateri imamo pouk, je že stara in seveda ne ustreza povsem našim potrebam. Zgraditi bi morali prizidek za avtomehanično delavnico, varilnico, merilnico, učilnico za pouk elektrike ter za kabinetni pouk strokovno – teoretičnih predmetov in za razširitev jedilnice. Najbolj nujna pa je obnova oken na stari stavbi, saj so stroški ogrevanja zdaj daleč previsoki.«

»Kako je urejeno financiranje vaše šole?«

»Nič drugače kot na drugih srednjih šolah. Zadostuje komaj za redno vzdrževanje. Denar za gradnjo bi dobili, če bi lahko prodali internat, ki ga ne potrebujemo.«

Toda morali bi se organizirati kot profitni center. Naše praktične programe želimo oblikovati tako, da bi naredili kar največ končnih izdelkov za trg. Namesto da večino izdelkov vržemo v stran, ker niso namenjeni za uporabo, temveč le za učenje postopkov obdelave, naj bi učenci pri pouku delali uporabne stvari, ki bi jih prodali neposredno ali v kooperaciji z drugimi proizvajalci. Razvijamo lastne izdelke, ki jih bomo predstavili javnosti junija, ob tednu šole. Pri tem sodelujejo profesorji – teoretiki z učitelji praktičnega pouka. Menim, da bomo z dobrimi, tržno zanimivimi izdelki dvignili ugled naše šole in tudi s tem povečali zanimanje za izobraževanje pri nas.«

»Ali šola razpolaga z ustreznimi kadri za tako dejavnost?«

»Šola ima tako pri splošnoizobraževalnih kot pri teoretičnih predmetih ustrezen kader. Zaposlili smo dva diplomirana inženirja strojništva, ki obvladata tudi konstruiranje, tako da smo kadrovsko bistveno manj odvisni od železarne, kot smo bili v preteklosti. Bojimo se le, da bi se zmanjšal vpis na našo šolo, ker bi nam to lahko povzročilo socialne probleme.«

»Koliko lahko vpis načrtujete vnaprej?«

»Računamo lahko na določen del osnovnošolcev iz Koroške regije. Iz dosedanjih razmerij se da sklepati, kolikšen odstotek se jih bo odločilo za splošnoizobraževalne šole, kolikšen za srednje tehnične in za poklicne šole. Upoštevati je treba, da zgornji del Mislinjske doline gravitira proti Velenju in spodnji del Dravske proti Mariboru. Preostali kandidati se razporedijo na Slovenj Gradec, Muto in Ravne. Ker bosta v Slovenj Gradcu dva nova oddelka lesarske usmeritve in na Muti dva oddelka tekstilne, preprost izračun pove, da bo nam ostalo manj učencev kot v prejšnjih letih, še posebno, če štipendij za kovinarske poklice ne bo.«

»Kaj v zvezi s tem pomenijo republiški normativi?«

»Ti so za šole zunaj večjih centrov naravnost mačehovski. Že to, da mora imeti šola najmanj 20 oddelkov, ni dobro, prav tako ne, da mora imeti vsaka usmeritev vsaj dva oddelka. Za naše razmere je čisto dovolj, če se za določen poklic izobražuje po en razred učencev; kar je več, povzroči v nekaj letih kadrovsko zasičenost v stroki. Take primere v Koroški regiji že poznamo. Tudi če bi mi želeli razširiti izobraževalni program, npr. na elektro stroko, bi bili v dilemi, saj potreb po dveh oddelkih ni.«

»Kakšni normativi bi bili po vašem mnenju za naše razmere ustrežnejši?«

»Šole v obrobni regijah morajo ostati. Če bi jih izgubili, bi to pomenilo še večje siromašenje slovenskega obrobja, kot smo ga čutili doslej. Zato številčni normativi ne morejo in ne smejo biti odločilni. **Edino merilo, ki odloča, ali šola bo ali ne bo, mora biti kvaliteto izobražen učencev**. Kakovost se lahko meri. Za to je matura, je zaključni izpit, je uspeh učencev v nadaljnjem izobraževanju, je uspešnost v poklicu. Za to si bo naša šola v prihodnje prizadevala še bolj kot doslej in prepričan sem, da bomo uspeli ter s tem dali svoj prispevek k premagovanju krize, ki že nekaj časa pesti metalurgijo in kovinsko industrijo. Ko bo minila, bodo kadri, ki prihajajo z naše šole, znova iskani. Tudi v Železarni Ravne, kjer nas zdaj ne potrebujejo najbolj.«

»Gospod ravnatelj, želimo vam, da bi se vaša prizadevanja in pričakovanja uresničila.«

Mojca Potočnik

Lilijana Toplak, dipl. ped., strokovna delavka v Kadrih in organizaciji, Uprava:

»Obiskujem francoščino. Imam jo v ušesih in za tečaj sem se odločila zgolj iz ljubezni do tega jezika.

Tečaj izpolnjuje vsa moja pričakovanja. Predavateljica se prilagaja skupini, ki je zelo heterogena po letih, predznanju, delovnih mestih in funkcijah v železarni, saj je le ena, je pa sicer zelo sproščena. Prek takšnega tečaja spoznaš ljudi, ki se jih drugače mogoče respektiraš, v drugi luči.

Skupina želi, da bi bil kmalu tudi nadaljevalni tečaj.«

ANKETA:

KAKO JE V TEČAJU TUJEGA JEZIKA

Branko Čas, dipl. inž., razvojni inženir v Predelavi:

»Za nadaljevalna tečaja nemščine in angleščine sem se odločil, ker znanje tujih jezikov potrebujem pri delu, angleščino predvsem pri računalništvu, nemščino pa pri tehnologiji. Tujo literaturo že dosti uporabljam, izboljšati pa sem si želel konverzacijo, pa četudi iz železarne zdaj vse manj službeno potujemo v tujino, kjer bi rabili jezik, in znanje slovnice.

Tečaja delno izpolnjujeta moja pričakovanja. Lahko bi bila intenzivnejša, če bi bile

skupine manjše, sta pa sicer oba na visokem nivoju.«

Emil Urbanc, dipl. inž., strokovni delavec v Jeklarni:

»Sem v začetni nemščini, saj ta jezik rabim pri delu.

Tečaj je zanimiv, snov je dobro zastavljena, dobro podana, tako da bomo dobili osnovni besedni zaklad in se naučili slovnice. Potem bo treba vzpostaviti še živ stik z jezikom.

Predlagal bi, da bi v železarni organizirali tudi strokovne tečaje po posameznih strokovnih področjih, kajti med pogovornim in strokovnim jezikom je velika razlika.

Skupina je zelo homogena in prijetna.«

Gabrijela Navotnik, dipl. inž., razvojna inž. Kovačnice:

uspešno delo, za študij in za komuniciranje s svetom, ker spada k splošni izobrazbi ter zato, da bi ohranila znanje na nivoju, kot ga imam, in da bi imela priznana aktivno obvladavanje jezika.

Z intenzivnim tečajem nemščine za komercialiste kljub temu, da imamo zelo dobro profesorico, nisem popolnoma zadovoljna. Skupina je preheterogena, ker ni bilo začetnega testa, ki nas bi razdelil po predznanju.

Tečaji niso noben privilegij. Prav je, da so v firmi, biti pa bi morali stalni.«

Majda Pečovnik, referentka v komercialni Strojiv:

»Odkar v prodaji ne delamo več le za domači trg, ampak tudi za izvoz, je dobro, če znamo katerega od tujih jezikov. Če nimaš pojma o jeziku, ponudbe, ki jo sicer sestavi nekdo drug, še pretipkati ne moreš.

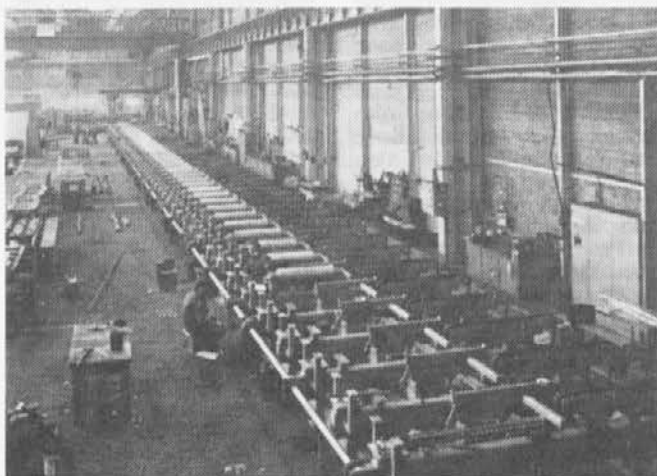
V tečaju začetne nemščine mi je zelo všeč, najbolj to, da imamo temeljite razlage pravil in tudi veliko razgovorov.

Je čisto drugače, kot v šoli, ker veš, čemu se učiš. Za-

to se mi ne zdi naporno obiskovati tečaj in učiti se.«

DOLŽINA PA TAKA

Za firmo Danielli iz Vidma v Italiji imamo v železarni zelo zanimiv posel. Gre za valjarski liniji, od katerih je ena daljša kot druga, obe pa sta čez petdeset metrov.

Krajšo, ki je na fotografiji, so v Strojih, kjer to delo opravljajo za Predelavo, še lahko spravili v eno halo po dolgem, za daljšo linijo pa so že razmišljali, da bi jo speljali prečno skozi več hal v Strojih.

Posel je posel, četudi predstavlja prometno oviro!

Zbrala: H. Merkač

KAKO GOSPODARI MALOPRODAJA

Nekaj čez leto dni je, odkar je maloprodaja v železarni posebna enota in kot kažejo njeni rezultati, je prav, da je tako.

Milan Božinovski, prodajni inženir in vodja maloprodaje, je povedal, da so v letu 1991 ustvarili prek 17 milijonov tolarjev prometa za 335 ton prodanih tehnoloških ostankov. Od tega je bilo okoli 10 milijonov gotovinskih plačil, drugo so bile kompenzacije. Največ so prodali: 112 ton orodnih jekel, 66 ton kemijsko odpornih jekel, 15 ton jekel za delo v vročem in 4 tone brzoreznih jekel. Imeli so 580 strank, od veletrgovin do obrtnikov, ki so šele začeli z dejavnostjo, zato so prodajali zelo različne količine, od pol kilograma do 5 ton in več.

Prek 310.000 tolarjev prometa pa je maloprodaja imela s prodajo materiala, ki v reprodukciji ni več uporaben (odpadni les, sodi, steklo, izolacijski material itd.). Ta material so lahko po ugodnih cenah kupili delavci železarne.

Poleg tega so lani na drobno odprodali še okoli 35 ton betonskega železa, bilo pa je še nekaj posebnih odprodaj, skupnih akcij maloprodaje in obratov, kot je bila npr. odprodaja 65 ton brusne lomnine.

Spodbudni maloprodajni rezultati v železarni gotovo opravičujejo nastanek enote.

Kaj smemo vedeti o aktinidih URAN

Eden najbolj zloglasnih elementov je skoraj zagotovo uran, natančneje U 235, ki ga je v naravnem uranu 0,7%. Ta razpadljivi, vse popadljivi, redko vidni sovražnik je zavoljo svoje vseuničevalne protiživljenjske sile neprimerno bolj znan od izotopnega miroljubnega brata U 238, katerega je stokrat več.

Kot uporabniki zlitinskih zmožnosti urana bomo lahko, sicer pristransko, govorili o obeh isto. Na srečo nobenega ni veliko: 4 desettisočinke odstotka zemeljske skorje predstavlja kemijski element U. Pridobivanje je drago, ker je U skoraj enakomerno razpršen po vsej zemlji. Nekaj malega osredotočenj je v Jachymou na Češkem, nadalje v Katangi in Kanadi. Razpadajoči ima čas, ko se ga polovica izgubi v druge elemente, okoli 4,5 milijarde let. To pomeni, da je od začetka zemljine zgodovine že polovica tistega, ki sveti z nevidnimi alfa delci, izgini. Ko bi bil le hitrejši!

Pridobivamo ga največ iz uranove smolne svetlice tako, da jo predelamo v fluorit (dejansko tetrafluorid), katerega reduciramo (kateremu nazaj pripeljemo za uran njegove elektrone) s kalcijem ali magnezijem. Tadvda se ponudita fluorija kot sposobnejša partnerja, nakar se on odpove uranovim in sprejme kalijeve (ali magnezijeve – kar pač damo v industrijski proces).

V laboratorijih pa rajši reducirajo uranov oksid, in to z aluminijem ali magnezijem. Po videzu je pohleven kot čisto železo, tališče ima že kar neugledno (1130°C), komaj kaj več kot baker in zlato. Težek pa je: 19 g/cm³. 17 kg bi tehtala kroglja za športni met!

Prevoden je približno tako kot vanadij in titan, t.j. štirikrat manj kot molibden ali volfram. Toplotno se tudi razteguje kot titan in vanadij, pol manj kot molibden.

Od vseh elementov svoje kemijske skupine (krom, mo-

libden, volfram) je najbolj kemijsko reaktiven. Če je v kosih, se res prekrje z obstojnim zaščitnim oksidom, drugače pa je z njegovim prahom, ki je pirofen. Zavoljo tega ga talimo v grafitnih loncih, in to v vakuumu. Na zraku se že rahlo ogreje oksidira, pred halogeni in žveplom nima zadržkov, temveč jih takoj veže nase.

Ceprav je torej na zraku in v bazah ter kislinah dobro obstojen, je nezanesljiv kot prah ali ob ogrevanju ali – prav zahrbtno – v razredčenih kislinah. S takimi kislinami tvori soli, ker prežene vodik. Soli in druge njegove družinske zveze pa so zelo strupene.

Poglejmo si mehanske lastnosti! Razveselimo se ob kar lepi trdnosti in razteznosti čiste kovine. V litem stanju vzdrži 400 MPa (t.j. N/m²), meja elastičnosti je pri 200 MPa, raztezek do pretrga je 40 % in zožitev prereza za 10 %.

Čisti uran kujemo pri 600°C, ko je še v alfa fazi. Kalimo ga s temperature 720°C, pri kateri je v beta fazi. Ta struktura je prava zato, ker se v njej porazgubijo usmerjenosti od valjanja ali kovanja, z drugo besedo, znebimo se tekstur.

Kaj pa zlitine? Jeklu poveča trdnost, če mu ga dodamo do 1 %, in mu ne poslabša drugih lastnosti, npr. žilavosti. Drugače se obnaša, če ga je 3 % ali več, ker stori jeklo krhko.

Ker je močan karbidotvorec lahko v hitroreznih jeklih pričakujemo njegov nastop namesto volframa ali molibdena. Navkljub lepemu številu za devnih patentnih zaščit pa se metalurgi ne pipljejo zanj.

Delno morda zavoljo nizkotaljive spojine (evtektika) urana z jekleno osnovo, saj s skromnimi 1000°C ne dopušča raztopljenja legirnih elementov v osnovi hitroreznega jekla. Sami karbidi brez trdne ognjeobstoje podlage so kot umetni zobje – le za pogled

in mehko sadje. Ni rezilnosti, ki jo terja življenjska gospodarska rast, ne moremo jesti kot otrok.

Vse skupaj je velika škoda, saj uran bi pozneje tudi hitroreznim, tako kot drugim visokoogljčnim jeklom, zgledno izboljšal popuščno obstojnost. Morda boste metalurgi prihodnosti našli uranu dejaven prostor v strukturi.

Od zlitin imenujmo še nikljevo s 25 % U, ker je izredno močno korozijsko obstojna. Druge kovine, s katerimi ga radi legiramo, so berilij, aluminij, krom, molibden, niob, silicij in cirkon. Kot oksid ali

karbid je zaželen še v drugačnih zlitinah.

Z njim sta dobro seznanjena porcelan in steklo. To zadnje se prijetno, pomirjajoče (?) zeleno sveti v temi, če je posladkano z uranom.

Seveda pa so to malenkostne količine proti tisti, ki jih polagamo v jasli modernih krav, katerim sesa električno energijo velik del – ponekod že tričetr gospodarstva.

Smrt neusmiljeno preži izza orožja, ki je nadaljnji kupec urana, prav namenjenega samomoru sveta.

Mag. Franc Uranc

SADOVI INOVATIVNOSTI

Kontaktno uporabna ogrevalna naprava

V preteklosti smo v železarni kovinske materiale segrevali klasično – v pečeh, kjer toplota iz okolja prehaja na ogrevani predmet.

Pred nekaj leti so električarji uvedli postopek direktnega segrevanja valjev, pri čemer so z indukcijskim kaljenjem rešili problem kaljenja valjev velikih dimenzij.

Pri investiciji za proizvodnjo stabilizatorjev v Vzmetarni se je pokazalo, da bi bila gradnja ogrevne peči predolgotrajna in predraga, zato so se načrtovalci s strokovnjaki iz ETS odločili za uvedbo neposrednega, uporabnega ali kondukcijskega segrevanja jeklenih profilov za plastično predelavo (krivljenje) in za toplotno obdelavo. Tovrstno ogrevanje je hitro in ekonomično ter okolju prijazno, saj ga ne onesnažuje.

Postopek uporabnega ogrevanja temelji na enostavni fizikalni zakonitosti. Vodnik, po katerem teče električni tok, se zaradi upornosti pri gibanju elektronov segreva. Tako se električna energija pretvarja v toploto.

Napravo sestavlja zračno hlajen transformator, izdelek ETS, električne kontaktne ogrevalne naprave pa so nameščene na posebnem hidravličnem vpenjalnem ogrodju, prav tako izdelanem v železarni. Ogrevalna naprava je priključena na nizkonapetostno omrežje trifaznega sistema napetosti 380 V in 50 Hz. Moč transformatorja (100 kVA) se prilagaja potrebam, to je velikosti segrevancev. Od tega je odvisen tudi čas segrevanja.

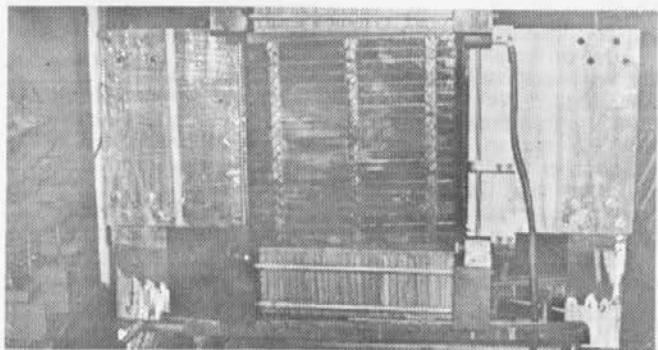
Na kontaktno ogrevalno napravo je mogoče priključiti dodajno in odjemalno napravo. Razmišljajo o priključitvi Asseinega robota, ki ga je železarna pred leti kupila za Jeklolivar, pa ga doslej niso mogli s pridom uporabljati, ker zanj ni bilo ustreznega delovnega mesta. Tu pa bo treba podajati popolnoma enake kose v enakih časovnih intervalih in v dovolj čistem okolju, primernem za delo robota. Dokler linija ni izdelana, mora stabilizatorje iz ogrevalne naprave v krivilni stroj in v kalilni bazen ter iz njega ročno devati delavec. Zaradi teže izdelka in ponavljanja gibov je to fizično naporno delo, zato je avtomatizacija nujna.

Ceprav se je proizvodnja avtomobilskih stabilizatorjev v Vzmetarni šele dobro začela, se je že pokazalo, da je elektroporovno ogrevanje zanjo primerno. Vsem drugim, že omenjenim prednostim, se pridružuje še ugoden vpliv na strukturo materiala, kar je pri avtomobilskem delu, kakršen je stabilizator, zelo pomembno.

Uspešna uvedba uporabnega ogrevanja v Vzmetarni je v veliko zadoščenje obratovodju ETS inž. Francu Maroltu, saj si za uvajanje tega postopka v železarni že dolgo prizadeva. Pri izvedbi naprav mu pomaga ključavničar Andrej Rotovnik. Pred nekaj leti so na tem principu izdelali sušilno napravo za ponovce v Jeklarni, vendar postopka niso začeli uporabljati, ker so spremenili tehnologijo obzidave ponovc. Podobna usoda je doletela kondukcijsko segrevanje obročev za zobate vence v Kovinarstvu. Uspešni so bili tudi preizkusi s tovrstnim segrevanjem v procesu proizvodnje rudarskih svetrov v Pnevmatiki, vendar ga v proizvodnji še niso uvedli.

Vzmetarna je bila prva, ki je inovacijo sprejela in koristno izrabila. Upati je, da ji bodo sledili tudi v drugih obratih, kjer imajo podobne proizvodne potrebe. Če se res usmerjamo v tržno proizvodnjo, ni razloga, da tega ne bi storili.

Mojca Potočnik

NOVE KNJIGE V STROKOVNI KNJIŽNICI

0 SPLOŠNO

BAJT, Drago

Vsevednik / Drago Bajt. – Popravljen ponatis 1. izd. – Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1991

QUALITY assurance in the offshore oil and gas industry / edited by J.H. Rogerson. – London (et al.): Graham and Trotman, 1988. – (Petroleum engineering and development studies, Vol. 3)

RADIĆ, Stipe

Tehnološko-tehnički rečnik: nemačko-srpsko-hrvatski / Stipe Radić. – 4. izd. – Beograd: Privredni pregled, 1990. – (Stručni rečnici)

RICHTLINIE DGZfP. – Berlin: Deutsche Gesellschaft fuer zerstoerungsfreie Pruefung, 1978–1990. – 3. zv.

TREBAR, Andrej

Priročnik za izdelavo poslovnika kakovosti: (po sistemu standardov ISO 9000) / Andrej Trebar, Danilo Brun, Janez Teran. – (1. natis). – Ljubljana: Edil, 1991

1 FILOZOFIJA, PSIHOLOGIJA

JAUŠOVEC, Norbert

Kako uspešneje reševati probleme (Norbert Jaušovec. – (1. izd.). – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991

3 DRUŽBENE VEDE

Becele, Mira

Stanovanjski zakon s ko-

mentarjem (avtorica komentarka Mira Becele. – (1. natis). – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1991

BOLHA, Janez

Zakon o prekrških: s komentarjem in sodno prakso / Janez Bolha in Zdenko Pavlina. – Ljubljana: Uradni list R Slovenije, 1991

CELOTNI prihodek in dohodek: zakon o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka... s komentarjem (Priprava Janez Kovačič, Bogdan Habjan). – Ljubljana: Delo, 1985. – (Gospodarska založba)

KARLOVŠEK, Boris

Priročnik za delo direktorja: splošni akti družbenega podjetja / Boris Karlovšek. – 2. izpopolnjena izd. – Celje: ZT Formator, (1991)

KARLOVŠEK, Boris

Priročnik za delo direktorja: urejevanje varstva pri delu / Boris Karlovšek. – Celje: ZT Formator, 1991

KOCBEK, Marjan

Ustanavljanje podjetij v tujini: opravljanje gospodarskih dejavnosti v tujini / Marjan Kocbek. – 1. natis. – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1991 – (Gospodarska založba)

KOMENTAR zakona o podjetjih / (redaktor Rado Bohinc). – dopolnjena izd. – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1991. – (Gospodarska založba)

KOP, Ivo

Varovanje in zaščita poslovnih tajnosti / Ivo Kop. – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1991. – (Gospod. založba) MAJČEN, Boris

Narodnogospodarsko vrednotenje investicijskih projektov: obračunske cene in družbenoekonomski parametri za R Slovenijo / Boris Majcen. – Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 1990

SLIVNIK, Danilo

Sto osamosvojitvenih dni / Danilo Slivnik. – Ljubljana: Delo, 1991

VADEMEKUM za menadžere: izbor članaka iz vodečih svjetskih poslovnih časopisa. – Zagreb: Privredni vjesnik, 1991. – (Biblioteka tendovi)

ŽNIDARŠIČ-Kranjc, Alenka
Kako kupiti podjetje / Alenka Žnidaršič Kranjc. – (1. natis). – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1991. – (Gospodarska založba)

5 MATEMATIKA, PRIRODOSLOVNE VEDE

SONNTAG, Richard

Introduction to thermodynamics: classical and statistical / Richard E. Sonntag, Gordon J. Van Wylen. – 3rd ed. – New York (etc.): John Wiley, 1991

STEVENS, Roger T.

Graphics programming in C / Roger T. Stevens. – (1st ed.) – Redwood City: M&T Books, 1988 (i.e. 1989)

6 UPORABNE ZNANOSTI, MEDICINA, TEHNIKA

CARMICHAEL, Douglas

Auditing standards and procedures manual 1990 / Douglas R. Carmichael, Martin Benis. – New York (etc.). 1989

GEORG, Bernhard

Prihodnost menedžerjev, menedžerji prihodnosti / Bernhard Georg: (prevedel Vital Klabus). – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991

GRLICA, Vlado

Quatro pro 3.0 / Vlado Grlica, Stane Grabec in Tomaž Turk. – (1. natis.). – Ljubljana: Akademsko založba – (Računalniški priročniki)

JONES, Frederick Hicks

The AutoCad database book: accessing and managing CAD drawing information / Frederick H. Jones, Lloyd Martin. – 4th ed. – JURAN, Joseph M.

Juran on leadership for quality: an executive handbook / J.M. Juran. – New York, London: The free press, 1989

KAVČIČ, Bogdan

Sodobna teorija organizacije. – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991

KOCH, Joerg

Turbo C ++: Kompendium: zur Einfuehrung und zum Nachschlagen / Joerg Koch, Michael Schusser. – Haar bei Muenchen: Markt-

und-Technik, 1991

KOSTREVC, Ljubo
Clipper 5.0: priročnik za programerje / Ljubo Kostorevc – Ljubljana: Medija, 1991

KRALJ, Ziga

Norton utilities 3.00–4.50 / Ziga Kralj. – (1. natis). – Ljubljana: Akademsko založba, 1991

OBERSNU, Tone

Strojno hlajenje in gretje / Tone Obersnu. – Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 1991

SACHS, Rudolf

Commercial correspondence: Einfuehrung in die moderne englische Handelskorrespondenz / Rudolf Sachs. – Neubearb. – Muenchen: Max Hueber Verlag, 1987

SMITH, Joseph

Maximizing AutoCad / Joseph Smith, Rusty Gesner. – vol. 1. – Gresham, Oregon: New riders publishing, 1991

ŠAFARIČ, Branko

Priročnik za uporabo urejalnikov besedil: Wordstar 5.0, 5.6, 6.0 / Branko Šafarič. – (1. izd.). – Ljubljana: ART agencija, 1990

ŠKERBIC, Majda

Ekonomika podjetja / Majda Škerbic, Miroslav Rebernik. – (1. natis). – Ljubljana: Gospodarski vestnik, 1990. – (Gospodarska založba)

ŠRALER, Božidar

Prenos toplote in snovi pri kontinuiranem ulivanju: projektna dokumentacija: predkonkurenčni projekt A98 Črna in barvna metalurgija / odgovorni nosilec Božidar Šraler. – Ljubljana: Institut Jožef Stefan, Odsek za reaktorsko tehniko, 1991

TJURK, Ivan

Uvod v ekonomiko poslovnega sistema / Ivan Turk. – Ljubljana: Zveza društev računovodskih in finančnih delavcev Slovenije, 1990

VEHOVAR, Leopold

Korozija kovin: in korozijsko preskušanje / Leopold Vehovar. – Ljubljana: samozal., 1991

ZORMAN, Mateja

Microsoft DOS 5.0 / Mateja Zorman, Saša Zorman. – 1. izd. – Ljubljana: Atlantis, 1991

8. JEZIKOSLOVJE, LEPOSLOVJE

GRABNAR, Boris

Retorika za vsakogar / Boris Grabnar. – (1. izd.). – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1991

GRADIŠNIK, Janez

Priročni nemško-slovenski slovar / Janez Gradišnik – 1. izd. – Maribor: Obzorja, 1991. – (Glota: slovarji in jezikovni priročniki)

SLOVENSKI pravopis: 1. Pravila / (uredniški odbor Jože Toporišič... et al.). – Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1990

Uredila: Zlatka Strgar

OSKRBA Z ENERGIJO V DECEMBRU 1991

V decembru je bila dobava zemeljskega plina reducirana od 9.12. od 15.30 ure do konca meseca, in sicer na porabo 8.500 Sm³/h.

Dobava ostalih energentov je bila v redu. Oskrba porabnikov s primarno energijo je bila normalna, saj smo redukcijo zemeljskega plina nadomestili v kotlarni z mazutom in smo ga v ta namen porabili 317.900 kg. Prav tako je bila v redu tudi proizvodnja in oskrba s sekundarnimi energenti.

Do prekinitve oskrbe s hladilno vodo je prišlo le 13.12. na vakuumu II. za okoli 2. uri, in sicer zaradi zamrznitve vodovoda.

Nekaj okvar smo imeli tudi na omrežju centralnega ogrevanja, ki pa smo jih sproti odpravljali.

Vzporedno z oskrbo porabnikov z energijo smo opravili še druge planirane preglede na energetskih napravah in na energetskem omrežju v železarni in mestu.

Poleg vseh aktivnosti smo v decembru zbrali še 167,7 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili 8.000 kg odpadnega olja za kurjenje. Skupno pa smo odpadnega olja uporabnega za kurjenje zbrali 18.700 kg.

Ferdinand Kotnik, inž.

IZ NAŠIH KRAJEV

IZBRALI ZNAK MEŽIŠKE DOLINE

V času od 24. oktobra do 30. novembra 1991 je Sekretariat za družbene dejavnosti in občno upravo Skupščine občine Ravne zbral predloge za zaščitni znak Mežiške doline. Za akcijo se je odločil zato, ker želi, da bi ne glede na predvidene nove upravne enote, kot so regija ali okraj in manjše občine, Mežiška dolina ostala posebna skupnost, saj je medsebojna geografsko pogojena. Navzven naj bi nastopala kot celota, kot skupen izraz interesov posameznih krajev v njej z namenom, da bi tako še bolj tržno zaživel. Za to potrebuje tudi svoj znak.

Med pogoji, objavljenimi v javnem natečaju, so razpisniki navedli, da morajo znaki predstavljati okvire sedanje občine Ravne ter da morajo udeleženci natečaja upoštevati

geografske in kulturno-zgodovinske značilnosti, tako da bo zaščitni znak izražal značilnost, specifično za Mežiško dolino. Prav tako so morali oblikovalci pri izdelavi znaka upoštevati sodoben likovni izraz ter čim bolj enostavne likovne in grafične rešitve.

Natečaj je bil anonimen. Za najboljši predlog so določili 15.000 tolarjev nagrade, za drugega 3.000 in za tretjega 2.000 tolarjev.

V roku je na natečaj prispele 17 del. Pregledala in ocenila jih je posebna komisija, ki so jo sestavljali: Lidija Fišer, oblikovalka v Železarni Ravne, Andrej Grošelj, akademski kipar, Rozalija Lužnik, dipl. arh. v Lesni Slovenj Gradec, Franc Stakne, predstavnik Koroške turistične zveze, in Marjan Berložnik, podpredsednik ravenskega izvršnega sveta in predstavnik organa, ki je vodil akcijo.

Pri izbiri znaka je komisija upoštevala zamisel, likovno – grafično rešitev, čitljivost, likovno kompozicijo in predvsem tudi to, kako je znak sprejemljiv. Menila je, da bo znak dober, če ga bodo lahko ljudje sprejeli.

Iz dokaj močne konkurence so izbrali znak pod šifro Corvin, ki sta ga oblikovala diplomirana arhitekta **Andrej Kotnik in Edi Koraca**. Znak vidite na fotografiji, se bo pa prvič pojavil v novem turističnem vodniku Mežiške doline, ki bo izšel v kratkem. Tudi vodnik sodi v sklop enotnega predstavljanja Mežiške doline, ne več posameznih krajev v njej.

H. Merkač

KAKO SO ZASEDENI ŠPORTNI IN KULTURNI OBJEKTI V ČRNI

Podatki o zasedenosti športnih in kulturnih objektov v Črni, objavljeni v decembrski številki Koroškega fužinarja, so nepopolni in zavajajoči. V Črni so vzbudili obilo negotovanja. Zato vam posredujem nove podatke o zasedenosti športnih in kulturnih objektov v Črni.

KULTURNI OBJEKTI

NAZIV OBJEKTA	Leto izgradnje	Leto obn.	Lastnik-upravljalec	Površina m ²	Število sedežev	Zasedenost ur/leto
Kulturni dom – dvorana	1980	–	KS Črna	250	300 + 350	400
Kulturni dom – oder	1980	–	KS Črna	100	–	300
Kulturni dom – knjižnica	1980	–	Študij knjiz.	40	–	200
Kulturni dom – prostori upokojencev	1980	–	Upokojenci	40	–	800
Kulturni dom – glasbeni šola	1980	–	KS Črna	40	12	200
Kulturni dom – pevska soba	1980	–	KS Črna	40	20	200
Šahovska soba na KS	1980	–	KS Črna	30	30	1500
Rudarska zbirka	1980	–	KS Črna	400	–	3000 obisk./l.
Etnografska zbirka	1970	–	KS Črna	20	–	1000 obisk./l.

ŠPORTNI OBJEKTI

NAZIV OBJEKTA	Leto izgradnje	Leto adaptacije	Lastnik-upravljalec	Površina m ²	Zasedenost ur/leto
Telovadnica	1985	–	OŠ Črna	713	2800
Telovadnica	1975	1990	ZDUM Črna	120	2000
Bazen	1975	–	ZDUM Črna	70	1400
Tristazno kegličiče	1982	–	Hotel Planika	222	250
Tristazno strelšiče	1982	–	Hotel Planika	84	150
Nogometni stadion z atletsko stezo	1952	v izgradnji	NK PECA Črna	8987	1800
Garderobe na stadionu	1980	–	NK PECA Črna	84	900
Tenis igrišče	1991	–	TVD Partizan	1300	1500
Kegličiče na ledu – balnišiče	1970	1985	Upokojenci	100	200
ŠOLSKI ŠPORTNI PARK:					
Rokometno igrišče	1972	–	OŠ Črna	1100	1500
Kolarkarsko igrišče	1981	–	OŠ Črna	500	1100
Odbojarsko igrišče	1981	–	OŠ Črna	360	900
Mini atletske naprave	1981	–	OŠ Črna	500	300
Viečnica Črna	1972	1973	GG Črna	–	600 os./uro

Objekti, v katerih poteka dokaj živahno veliko različnih dejavnosti za različne kategorije prebivalcev Črne, so bili po večini zgrajeni s samopriskom vseh krajanov (tudi iz sredstev občinskega samopriskovka) ter s prostovoljnim delom krajanov in organizatorjev. Prav zato ima naš kraj v primerjavi z drugimi bolj živahen življenjski utrip. Iz podatkov, objavljenih v Koroškem fužinarju, pa dobi bralec vtis, da so ti objekti v primerjavi z drugimi kraji naše občine mnogo manj zasedeni in da ne opravičujejo vloženih sredstev. Včasih se po takšnih enostranskih prikazih delijo tudi sredstva za te namene.

Da se boste v prihodnje izognili napakam pri zbiranju podatkov za Črno, poiščite podatke pri ljudeh, ki v kraju delajo.

Komisije, ki so enostransko sestavljene iz ljudi, skoraj samo iz enega kraja, so zmeraj pristranske in za današnji čas preživele.

Alojz Repanšek

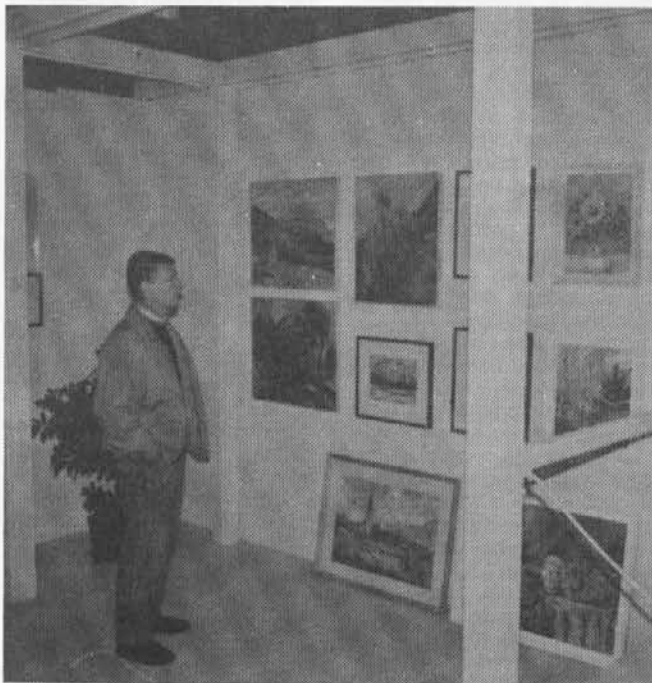
ARS GALLERY NA RAVNAH

Razveselljivo je, da Raven ne trpajo več le s prodajalnami široko potrošnega blaga, ampak tu in tam odpre vrata tudi kakšna trgovinica s posebno ponudbo.

To je januarja v Partizanski ulici storila Ars Gallery v okviru podjetja Trial, ki ga vodi Tomaž Juhart.

V galeriji bodo na voljo dela svetovno znanih likovnih umetnikov, priložnost za prodajo pa bodo dobili tudi naši domači ustvarjalci. Prodajalna nudi tudi boljši kristal in izdelke iz žlahtnih kovin.

H. Merkač

KULTURA

JE ZDRAVILO ZA KULTURO?

V Informativnem fužinarju dokaj redno spremljamo kulturno dejavnost na Ravnah in delno tudi v občinskem merilu. Tu in tam spregovorimo o kulturni problematiki nasploh.

Tu je februar, mesec slovenske kulture, zato je prav, če ji spet naklonimo nekaj besed. Žal je bilo kulturnih dogodkov na Ravnah in v okolici januarja komaj toliko, da jih je mogoče prešteti na prste ene roke (ali morda za katerega nismo izvedeli).

V Likovnem salonu na Ravnah je bila razstava slik Ivana Čobala, v vseh večjih krajih Mežiške doline so se zvrstile

skulturo. Veliko kulturnih prireditvev ni mogoče organizirati, ker za to ni denarja, nekateri pa menijo, da manjka tudi dobrih organizatorjev.

Skratka, kulturno dogajanje v občini Ravne je tako medlo, da smo prav zreli za vstop v Evropo, in to na tak način, da nas pohrusta s kostmi in kožo vred. Kultura je vse čase veljala za hrbtnico slovenskega naroda. Če je Korošci v Mežiški dolini nimamo, nam preostane samo še, da se vržemo v učenje tujih jezikov, za kar kažemo presenetljivo veliko pripravljenost. Kulturo pa, kolikor bi je še kdo potre-

boval, z denarjem, ki ga je za kulturo daleč premalo.

Mogoče bo odgovore na ta vprašanja in nekaj svetlobe v reševanje kulturne problema-

tike prinesel zbor, na katerem naj bi se sredi februarja zbrali kulturni delavci občine Ravne.

Mojca Potočnik

GUSTAV GNAMUŠ PREJEL NAGRADO PREŠERNOVEGA SKLADA

7. 2. 1992 je akad. slikar Gustav Gnamuš, mežiški rojak, prejel nagrado Prešernovega sklada. Čestitamo! Rojen 1. 1941 je diplomiral na ALU v Ljubljani l. 1966. Tam je profesor od l. 1980.

Gnamuš je konceptualno najbolj opredeljen in dosleden pripadnik slovenskega abstraktnega slikarstva. Prešel je več faz razvoja. »V osemdesetih letih je postal (njegov) dotik s platnom vedno bolj osebne in neposredne; formati, poteze, barvni nanosi idr. elementi na platnu se prepletajo v gosto tkanje slikovne opne, v kateri ima vsak vizualni premik poseben pomen.«

(Vir: Enciklopedija Slovenije 3)

NOVE KNJIGE V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

- Auclair, M.: Knjiga o sreči. Nova Gorica, 1991
 Aries, P.: Otrok in družinsko življenje v starem režimu. Ljubljana, 1991, (Studia Humanitatis)
 Barbič, A.: Kmetov vsakdan. Ljubljana, 1990
 Becele, M.: Stanovanjska razmerja po novem. Ljubljana, 1991
 Belak, J.: Podjetniško planiranje kot orodje vodenja politike podjetja. Maribor, 1991
 Bhaktivedanta, A.C.: Življenje izvira iz življenja. Ljubljana, 1991
 Balukopf, K.-H.: Mahler, his Life, Work and World. London, 1991
 Bonačić, D.: Delo z računalnikom VAX, operacijskim sistemom VAX/VMS. Maribor, 1991
 Burg, K.-H. Haf F. Wille: Hoehere Mathematik fuer Ingenieure Band 5. Stuttgart, 1991
 Crosby, P.B.: Govorimo o kakovosti. Ljubljana, 1991
 Celik, P.: Policaji. Ljubljana, 1991
 Demšar, V.: Slovenske pridige Petra Pavla Glavarja. Celje, 1991
 Domače igračke. Ljubljana, 1991
 Edmunds, F.: Umetnost waldorfske vzgoje. Ljubljana, 1991
 Erfolgreich in der Marktwirtschaft. Freiburg; Muenchen, 1991
 Gložančev, A.: Enobesedna imena slovenskih podjetij. Ljubljana, 1991
 Gohl, R. R. Mrowietz: Eisenbahnen der Welt Osteuropa. Zuerich; Wiesbaden, 1991
 Goljevčček, A.: Pravljice, kaj ste. Ljubljana, 1991 (Zbirka Kultura)
 Greene, R.H.: Nov način komunikacije. Ljubljana, 1991
 Hahn, H.G.: Technische Mechanik fester Koerper. Muenchen; Wien, 1990. (Hanser Studienbuecher)
 Harrison's Principles of Internal Medicine. 12th Ed. New York, 1991
 Hayek, F.A.: Pot v hlapčevstvo. Ljubljana, 1991
 Holley, V.: James Dean. Lincolnwood, 1991
 Holzideen. Koeln; Klagenfurt, 1991
 Kneipo, S.: Zdravljenje z vodo. Ljubljana, 1991
 Korošec, I.: Sv. Urh, druga plat zvona. Ljubljana, 1991
 Kosovel, I.: O veri in verjetju. Ljubljana, 1991
 Maribor skozi stoletja. Maribor, 1991
 Mlinarič, J.: Kartuzija Žiže in Jurkošter. Maribor, 1991
 Pečjak, V.: Hitro in uspešno branje. Ljubljana, 1991
 Perard, V.: Anatomy and Drawing. New York, 1989
 Poti do dela in zaposlitve. Ljubljana, 1991
 Prihodnost slovenskega podeželja. Novo mesto, 1991
 Pučko, D.: Strateško poslovođenje in planiranje v podjetju. Ljubljana, 1991
 Računalniška besedišča. Domžale, 1991
 Rojšek, D.: Naravne znamenitosti Posočja. Ljubljana, 1991
 Rotar, J.: Mora in bolečina slovenskega naroda. Celovec, 1990
 Rus, V.: Med antikomunizmom in postsocializmom. Ljubljana, 1992
 Schulze, W.E.: Kleine Baustatik. 10. Aufl. Stuttgart, 1991
 Severna in Srednja Amerika, Veliki Antili. Ljubljana, 1991. - (Dežele in ljudje)
 Slovenija skozi ogenj do neodvisnosti. Ljubljana, 1991
 Sobotta, J.: Atlas of Human Anatomy. Munich; Vienna; Baltimore, 1989
 Standard Catalog of World Coins. 18th Ed. Iola, 1991
 Svajncer, J.J.: Vojna in vojaška zgodovina Slovencev, 2. izd. Ljubljana, 1991
 Watson, T.J. P. Petre: Oče, sin & IBM. Ljubljana, 1991
 Wechsterbach, R.: Obdelava besedil s programom Word for Windows. Ljubljana, 1991
 Zgornja Savinjska dolina vodnik. Nazarje, 1991
 Zajdela, I.: Komunistični zločini na Slovenskem. Ljubljana, 1991
 Zerovc, J.: Zapisani nebu. Ljubljana, 1991

NOVE KNJIGE V DOMOZNANSKEM ODDELKU

- Die slowenische Literatur in Kaernten. Lexikon. Klagenfurt/Celovec, 1991
 Janischitz, H.: Gailtal/Zilja 1848-1918. Celovec, 1990
 Messner, J.: Pesmi in puščice. Ljubljana, 1991
 Pipitz, H.: Memorien eines Ketzers. Celovec, 1991
 Santonino, P.: Popotni dnevniki. Celovec; Dunaj; Ljubljana, 1991

Izbrala: Darja Molnar

abonmajске predstave lutkovnega gledališča iz Maribora Muc vasuje, muc se ženi, na Uršlji gori so bila tradicionalna Zimska kulturna srečanja, na katerih sta nastopila moška zbor Vres s Prevalj in Kope iz Slovenj Gradca, v Črni in na Ravnah so krščanski demokrati organizirali dobrodelen koncert cerkvenih pevskih zborov iz Črne, Kotelj in z Raven, Hotuljci so imeli dobrodelen koncert za Hrvaško v svojem kulturnem domu.

O vsaki teh prireditvev bi bilo kaj napisati, a naj ostane tokrat pri tem, da so samo omenjene. Kritiko prepustimo bolj posvečenim peresom. Hvalo pa tistim, ki so ob katerem teh dogodkov doživeli svojo notranjo izpolnitvev.

Zamislimo se ob dejstvu, kako redki so v zadnjem času kulturni dogodki v naših krajih. Nobene primerjave ni z nekdanjimi časi, ko so se druga za drugo vrstile pevske, gledališke in druge prireditve, celo na več odrih v istem kraju, ter pritegovalle številno občinstvo. Danes je tako, da na nekatere predstave ljudje ne pridejo, ker da so že zdavnaj presegli ljudski okus, na zahtevnejše pa jih ni, ker se ob vsakdanjih življenjskih težavah nočejo obremenjevati še

boval, si damo voditi iz vseobsegajočega centra Koroške regije - Slovenj Gradca.

Vendar so med nami optimisti, ki menijo, da s kulturo v Mežiški dolini še nismo tako na psu. Da jo še veliko ljudi goji, sprejema in potrebuje ter želi z njo ohraniti svojo koroško identiteto. Potrebna sta ji le dobra organiziranost in načrtno vodenje. To bi bilo mogoče, ko bi občina Ravne imela svojega kulturnega ministra ter osrednji kulturni zavod ali center, kakor bi ga pač imenovali. Ta naj bi bil v Koroški osrednji knjižnici, ki je profesionalna kulturna ustanova in (bi zato lahko bila) naravno središče kulturnega življenja v občini. Pomembno je predvsem, da bi imeli v dolini (ko ne bo več enotne občine) nekoga, ki bi imel skrb za kulturno dejavnost, za njeno vsebinsko usmerjanje in vodenje organizacijskih niti ter za sprejemanje in udejanjanje vseh novih pobud, ki prihajajo bodisi od ustvarjalcev, bodisi od porabnikov ali organizatorjev kulture. Pa še za temeljit in racionalno organiziran informacijski sistem bi moral poskrbeti.

Vprašanje je, ali Mežiška dolina premore takega človeka. In če ga, kaj bo mogel nare-

REKREACIJA IN ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

O naših dveh koroških smučarjih – Katjuši Pušnik in Mitji Kuncu, ki tačas zastopata barve Slovenije na olimpijskih igrah v Albertvillu, bomo več pisali v prihodnji številki. Tokrat omenimo le nekatere njune nastope na januarskih tekmah za svetovni in evropski pokal. Uvrstitve so bile tudi tokrat slabše od tistih, ki smo jih bili vajeni v prejšnjih sezonah.

Konec preteklega leta sta bila dva veleslaloma v Kranjski Gori. Na prvem za evropski pokal je bil Mitja Kunc 11., na drugem veleslalomu Fis pa 5. V Kranjski Gori je bil tudi četrti veleslalom za svetovni pokal, na katerem so nastopili, vsi najboljši. Kunc je bil 27., v Adelbodnu pa 23.

Tudi Katjuša Pušnik v predolimpijskem obdobju ni ujela prave forme. Vse prevečkrat se ji je dogajalo, da na pomembnih tekmah za svetovni pokal ni zmogla izpeljati obeh voženj. Še najbolj se je naša tekmovalka letos uvrstila v Hinterstoderju, ko je v slalomu osvojila 13. mesto, na dveh veleslalomih za SP pa je bila slabša – 19. v Piancavallu in 44. v Oberstaufnu. Obakrat je bila najbolje uvrščena od naših smučark.

SMUČARSKI SKOKI

Konec lanskega leta je bilo v Ratečah tekmovalje smučarjev skakalcev in tekačev za evropski pokal v nordijski kombinaciji. Med mladinci je v kombinaciji nastopil Ravenčan Erih Pečnik in s 13. mestom osvojil prve točke v evropskem prvenstvu. V solo skokih se je preizkusil tudi Jože Zagernik in bil med 60 tekmovalci 21.

V januarju sta bili dve tekmi starejših pionirjev za pokal cockte. Namesto na Ravnah, kjer 12. januarja ni bilo snega, je bila prva tekma v Planici, kjer je zmagal Grosar iz Tržiča pred Radeljem iz Ljubljane. Naš Andrej Zagernik je bil med 51 tekmovalci 9. Druga tekma je bila 26. januarja v Moravčah. Med 69 skakalci je bil tokrat najboljši ljubljancan Jure Radelj, tekmovalc Fužinarja A. Zagernik pa zelo dober 4.

Erih Pečnik je 25. januarja nastopil na odprtem državnem prvenstvu Italije v smu-

čarskih skokih v Trbižu in osvojil 4. mesto med mladinci in 7. mesto med člani. Na 90-metrski skakalnici je dosegel daljave 78 in 75,5 m.

ODBOJKA

Po mesecu in pol so se 8. februarja nadaljevali prvenstveni boji v slovenski super ligi, kjer nastopajo tudi naši odbojkarji. Odigrali so že dve tekmi, doma proti Kamničanom in v Ljubljani proti Tovilu Olimpiji, obakrat pa je bil v vlogi trenerja in igralca Igor Filipančič, ki je tako zapolnil nastalo vrzel po nenadnem odhodu trenerja Franja Ježa iz kluba, sredi januarja.

Kaj je botrovalo odločitvi trenerja Ježa, da v prvenstveni pavzi zapusti odbojkarje Fužinarja? Bržkone nastale težave ob dejstvu, da klubu občutno primanjkuje finančnih sredstev in pa trenersko delo in seveda boljši pogoji v Avstriji, v sosednjem Wolfsbergu. Torej, eno in drugo. Spomnimo se, pred prvenstvom v slovenski super ligi so si odbojkarji Fužinarja zastavili kopico ambicioznih načrtov, ki pa so bili seveda povezani z denarjem. Med drugim so moštvo okrepili tudi z izkušenim igralcem Danilom Maučnikom, ki je prej igral za mariborski Stavbar in Granit iz Sl. Bistrice. Vse bi bilo dobro, če bi sponzorji v dogovorjenih rokih izpolnjevali svoje obveznosti do kluba. Toda, ko je bil dotok sredstev od strani pokroviteljev kluba občutno zmanjšan, so se pojavile težave. Odbojkarjski klub razumljivo ni mogel več plačevati prevoznih stroškov in dnevnic dvema igralcema – Danilu Maučniku, ki je na treninge in tekme prihajal iz Selnice, in Miranu Grosu, ki se je vozil iz Velenja.

Kako dolgo bosta ta dva igralca še zastopala barve Fužinarja, je težko reči. Kakšna bo sploh nadaljnja usoda ravenenske odbojke je tudi še preuranjeno razmišljati, kajti, morda se bodo razmere le uredile in odbojkarje ne bo doletela usoda njihovih kolegic. Eno pa je res, na Ravnah se bomo morali bolj opreti na lastne sile in pričeti bolj nadržano delati z mladimi odbojkarji. Visokih fantov nam ne manjka, le poiskati bi jih morali, morda s pomočjo telesnovzgojnih pedagogov po šolah. In še o nečem bi kazalo razmisliti: ekipa, ki nastopa v najvišji državni ligi, si pač ne sme privoščiti, da bi vso delo ležalo na plečih dveh ali treh od-

bornikov. Še slabše je, če sta v klubu za vse odgovorna le tehnični vodja in trener.

PLAVANJE

Novoletnega mitinga v Trbovljah so se udeležili tudi fužinarjevi plavalci in plavalke. Peterica naših tekmovalcev se je uspešno uvrstila v absolutnih kategorijah prebiti v finalne nastope, treba pa je reči, da so nastopili domala vsi najboljši slovenski plavalci. Med 8 najboljših so se uvrstili: Helena Cej, ki je bila 3., Miha Hribernik in Matija Medvešek sta osvojila 4. mesti, Tina Levar je bila 6. in Peter Naglič 8.

V Velenju in na Ravnah je bilo 11. in 18. januarja drugo in tretje kolo predtekmovalja za prvenstvo Slovenije za pionirje in mlajše pionirje in pionirke. Na obeh tekmovanjih sta se od mladih fužinarjev naraščajnikov najbolj izkazala Marko Šuler in Špela Fras, ki sta redno posegala po najvišjih uvrstitvah. Dvakrat je bila prva tudi štafeta deklet 4 x 50 m, v kateri so plavale Merzdovnik, Gologranc, Knuplež in Fras, štafeta fantov 4 x 100 m kravl v postavi Abraham, Jevšnikar, Brvar in Čepelnik pa je zmagala v Velenju. Matjaz Čepelnik in Primož Abraham sta bila nasploh najuspešnejša plavalca naše pionirske ekipe.

Na obeh omenjenih tekmovanjih so nastopili plavalci in plavalke iz Maribora, Velenja in Raven. Četrto kolo je bilo pred dnevi v Mariboru.

KEGLJANJE

Na Ravnah je bilo konec decembra lani tretje spominsko tekmovalje Ota Hafnerja, dolgoletnega predsednika KK Fužinar, na katerem je sodelovalo 90 kegljačev in kegljavk iz vse Slovenije. Vrstni red, moški: 1. Miro Steržaj, Radenska 943 podrtih kegljev, 2. Alojz Strašek, Fužinar 901, 3. Pečovnik, Konstruktor 900, 4. Belaj 898... 6. Podojsteršek 890, 7. Lasnik 887, 8. Mlakar (vsi Fužinar) 884 kegljev, itd. Ženske: 1. Mira Grobelnik 424, 2. Jožica Šeško (obe EMO Celje) 416, 3. Pavla Garb, Sl. Gradec, 4. Medika Prinčič 413 kegljev, itd.

Moška ekipa Fužinarja je 11. januarja sodelovala na turnirju v Radencih in med 12 ekipami osvojila 3. mesto. Zmagali so kegljači Konstruktorja iz Maribora, tačas najboljša slovenska ekipa, pred Radensko. Med posamezniki je bil najboljši Miro Steržaj, Jože Lasnik je bil

3., Ivo Mlakar pa 5.

Uvodno srečanje drugega dela prvenstva I. republiške lige so kegljači Fužinarja izgubili. V Kočevju je domača šestka zadala prvi poraz Ravenčanom, ki pa še vedno vodi pred Žalcem. V koroškem derbiju na Prevaljah so vodilne kegljavke Fužinarja s težavo premagale domači Korotan z razliko le 8 kegljev in tudi obdržale vodstvo v I. slovenski ligi. V prvem spomladanskem kolu so bile uspešne tudi Slovenjgradčanke, ki so dosegle visoko zmago proti kegljavkam Impola.

KOŠARKA

Naša ekipa, ki jo vodita Stanko Osojnik in Guido Lužnik, se je v minulem prvenstvu območne slovenske lige dobro odrezala. Fantje so v drugem delu prvenstva kar šestkrat zmagali, med drugim so na Ravnah premagali tudi nove prvake – ekipo Starš. Edini poraz so košarkarji Koroške doživeli le v Mariboru proti ekipi Bistro Petelin. Tako so naši košarkarji osvojili v letošnjem prvenstvu skupaj z ekipo Šmarja pri Jelšah 2. do 3. mesto.

KUNC, PUŠNIKOVA IN ODBOJKARJI FUŽINARJA NAJBOLJŠI V OBČINI RAVNE V LETU 1991

Strokovni svet pri športni zvezi občine Ravne je konec preteklega leta izbral najboljše športnike v občini Ravne za leto 1991. Ponovno je odločitev padla na dva naša smučarska reprezentanta iz Črne – Mitjo Kunca in Katjušo Pušnik.

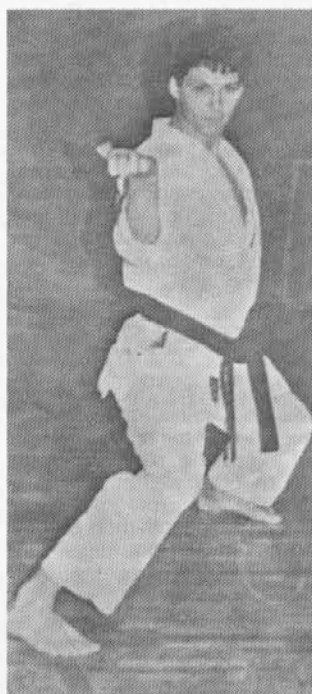
Mitja Kunc je v pretekli sezoni zablestel predvsem z osvojitvijo 6. mesta v VSL na svetovnem prvenstvu v Saalbachu, obenem pa je osvojil tudi 5. in 7. mesto v VSL na tekmah svetovnega pokala. Za najboljšega športnika občine je proglašen že tretjič zapored.

Pri ženskah je bila za najboljšo športnico občine Ravne že šestič zapored izbrana Katjuša Pušnik. Njen največji uspeh v letu 1991 je 5. mesto v slalomu na svetovnem prvenstvu v Saalbachu in 4. mesto v slalomu na tekmi za svetovni pokal. V končnem seštevku točk svetovnega pokala je bila Pušnikova samo v slalomu uvrščena skupaj z Natašo Bokal na 14. mesto.

Odbojkarji Fužinarja so najboljša ekipa. V sezoni 1990/91 so osvojili v sedaj že bivši II. zvezni ligi odlično 3. mesto, sedaj pa uspešno nastopajo v slovenski super ligi. Za najboljšo ekipo v občini so bili doslej izbrani že petič.

Ivo Mlakar

RAVENSKI KARATE V LETU 1991

Breznik, medtem ko je podobno šolo na Uršji gori, začeto 25. junija, prekinila vojna.

Februarja je bil v Poreču mednarodni seminar, ki so ga vodili svetovno znani karateisti Hidetaka Nishivama – 9. DAN, H. Shiraj – 8. DAN, Jorga – 7. DAN in Kawasoe – 6. DAN. Udeležili so se ga štirje Ravenčani – Roman Breznik, Miha Cigler in Ivan Mravljak. Vsi so opravili verifikacije za sodnike in trenerje ITKF.

Vse leto so opravljali sodniško delo Bojan in Roman Breznik ter Damijan Obretan.

Za uspešno športno dejavnost so lani dobili priznanja ZTKO Ravne Roman Breznik (zlato plaketo), Miha Cigler in Rafko Morn (srebrno plaketo).

V začetku leta 1992 se je Roman Breznik začel s karatejem ukvarjati poklicno, zato lahko pričakujemo še večji razmah in uspehe tega športa na Koroškem kot doslej.

M.P.

Klub tradicionalnega karateja na Ravnah je bil lani vsestransko aktiven. Pod vodstvom Romana Breznika je skrbel tako za vzgojo naraščajoč kot za izpopolnjevanje tekmovalcev, ki so že prestopili prag začetništva. Veliko je storil tudi za organizacijo tradicionalnega karateja, saj so sredi leta prav na Ravnah uradno registrirali Zvezo tradicionalnega karateja Slovenije.

V klubu so trenirali trikrat tedensko po dve uri, organizirali so šest izpitov za pasove vseh barv, ki jih je osvojilo 132 kandidatov.

Največ tekmovalj so imeli pionirji, in to na Ravnah, v Črnučah, Sevnici ter v Železni Kapli, s katero ravenški klub prijateljsko sodeluje. Največ uspeha so imeli: pri ml. pionirjih Milenko Cvijetinovič in Mitja Topalovič, st. pionir Samo Sobočan, st. pionirka Urška Obretan in član Bojan Breznik.

Vodstvo ravenškega karatejskega kluba si je prizadevalo tudi za strokovni razvoj tega športa. V aprilu je na Ravnah organiziralo sodniški seminar pod vodstvom dr. Vladimira Jorga – 7. DAN in Romana Breznika – 3. DAN. Že marca so se trije člani udeležili strokovnega seminarja v Celju, vodil ga je prav tako dr. V. Jorga, kar 9 članov pa je bilo na novembrskem seminarju pod vodstvom Paola Bolfaffia – 5. DAN in Toneta Ančnika – 3. DAN v Črnučah. Na poletni karatejski šoli v Bohinju je sodeloval Roman

to se je igralo 13 kol po švicarskem sistemu. Prvi zmagovalc Memoriala Hrovatič-Pešl je postal Milan Matko iz Velenja z 10 točkami, drugi je bil Vlado Turičnik, Fužinar, z 9 točkami, kolikor jih je zbral tudi Marko Vrečič, Fužinar, na tretjem mestu. Zanimivost turnirja je bila v tem, da je prvih pet nagrad pripadlo igralcem po uvrstitvah, naslednjih 5 pa se je izžrebalo. Tekmovanje je ob pomoči sponzorjev lepo uspelo, tako da izvršni odbor kluba upa, da bo postalo tradicionalno.

Z drugim decembrskim turnirjem se je končalo hitropotezno prvenstvo za pokal Fužinar '91. Čez leto je bilo odigranih 21 turnirjev, eden je zaradi vojne odpadel. Turnirje, ki se jih je udeleževalo od 10 do 16 igralcev, je vodil sodnik g. Andrej Erjavc. Za končno uvrstitev se je upoštevalo 10 najboljših rezultatov.

Hitropotezno klubsko prvenstvo za leto '91 je osvojil Vlado Turičnik s 147 točkami. Drugo mesto je zasedel Niko Ristič s 141 točkami, tretje Marko Vrečič s 128, četrto Franc Rotovnik z 91 in peto Mario Uršič s 84 točkami. Do desetega mesta so se zvrstili še Komarica, Erjavc, Salamun, Planinšek in Senica. Točke je osvojilo 24 igralcev.

Tudi v letu '92 bo potekalo hitropotezno prvenstvo po pravilih iz zadnjih let, torej po Bergerjevem sistemu in pravilih FIDE, turnirji pa bodo vsak prvi in tretji ponedeljek v mesecu v šahovski sobi DTK, s pričetkom ob 16. uri.

M.V.

Andrej Gradišnik

ALPINISTIČNE NOVICE

Med novoletnimi prazniki so alpinisti ravenškega odseka opravili precej vzponov.

Naveza Bojan Merc in Andrej Gradišnik je dne 29. 12. 1991 preplezala Zahodno smer v Mrzli gori (III-II, naklonina v snegu in ledu 30-40, 500 m). Sestopila sta po isti smeri.

6.1.1992 je naveza Stanko Mihev in Andrej Gradišnik v vzhodni steni Ojstrice začrtala novo smer. Vzpon sta opravila na dan, ko je minevalo ravno leto dni od nesreče Mitje Meha. V njegov spomin sta 600 metrov dolgo smer poimenovala Mehova smer (A2/V-, II-III, 30-40).

Nekaj lažjih vzponov so posamezniki in naveze opravili v ostenju Raduhe.

Zakonca Pušnik sta 2. in 3.1.1992 opravila lep turni smuk. Smučala sta s Kanjavca po dolini Sedmerih jezer.

Medtem ko so se nekateri preizkušali v zimskih razmerah, pa so Zala Žaže, David Čreslovnik, Vlado Rotovnik, Matjaž Zaluberšek ter Brane in Dani Vezonik odšli v suhe primorske stene nad Ospom. Plezali so kratke – do 40 metrov visoke smeri (do VIII. težavnostne stopnje.)

V Škofji loki, kjer je bila zadnja tekma prostih plezalcev v minulom letu, je Brane Vezonik dosegel dobro 5. mesto. To je bila hkrati njegova najboljša uvrstitev na tekmah za slovenski pokal 1991.

VARČEVANJE Z ENERGIJO

LJUDJE NEZADOVOLJNI – NEUPRAVIČENO

Nismo se zmotili, ko smo v zadnji številki Fužinarja napisali, da več razmišljamo in zasledujemo porabo toplotne energije za ogrevanje, če že prej ne, vsaj takrat, ko dobimo položnice od Komunalnega podjetja Prevalje. Izredno veliko klicev in pogovorov so sprožile zadnje položnice za mesec december 1991, kjer so ljudje nezadovoljni s ceno toplote in preveliko porabo. Mislimo, da je v večini primerov nezadovoljstvo neupravičeno, sploh če gledamo in skušamo realno oceniti okoliščine, ki so vas pripeljale do nezadovoljstva. Zaradi tega smo se odločili, da vam obrazložimo:

1. V katerih stanovanjskih objektih se pojavlja večja specifična poraba toplote in kje so vzroki.

2. Kakšna temperatura vode naj pride v objekt, da bomo imeli ogrevanje zadovoljivo in specifično porabo toplote v mejah po nekaterih krajih.

1. V preteklosti smo imeli v Energetiki večji nadzor in zasledovanje nad specifično porabo toplote za ogrevanje. Vsak mesec smo sproti opozarjali in ukrepali, kjer je poraba preseгла normativno, zato ni prišlo do velikih odstopanj glede na izvedljivo izoliranost objektov. Te aktivnosti zasledovanja smo v glavnem

TOPLOVODNO OGREVANJE 90/70° C					
Zun. temp.	Temp. dovoda	Temp. povr.	Zun. temp.	Temp. dovoda	Temp. povr.
- 20	90	70	- 2	58,5	48,8
- 19	88,3	68,9	- 1	56,5	47,4
- 18	86,7	67,8	0	54,8	46,2
- 17	85,1	66,8	1	52,5	44,8
- 16	83,2	65,5	2	50,9	43,5
- 15	81,5	64,4	3	49,0	42,1
- 14	79,9	63,3	4	47,0	40,7
- 13	78,2	62,2	5	44,8	39,1
- 12	76,4	61,0	6	42,2	37,6
- 11	74,8	59,9	7	40,7	36,1
- 10	73,0	58,7	8	38,0	34,0
- 9	71,1	57,4	9	36,3	32,9
- 8	69,4	56,3	10	34,2	31,3
- 7	67,7	55,1	11	31,8	29,5
- 6	65,8	53,8	12	29,2	27,5
- 5	64,0	52,6	13	26,6	25,5
- 4	62,3	51,4	14	23,7	23,2
- 3	60,4	50,1	15	20,0	20,0

opustili zaradi objektivnih razmer v železarni kot tudi zaradi našega prepričanja, da je zavest uporabnikov centralnega ogrevanja zaradi razmer v okolju, kjer živimo, takšna, da bomo poklicali tudi takrat, ko je temperatura v prostoru previsoka, saj to pomeni večje plačilo (več od 20°C).

Primeri, kjer je specifična poraba (poraba kWh/m²) preseгла normalno porabo in so bili računi višji:

RAVNE NA KOROŠKEM
– Čečovje 27 do 35 (pol-stopnice)

Temperatura po prostorih 22 do 26°C (uravnan je bil števec za Čečovje 29).

– Čečovje 10, 11
Temperatura od 21 – 23°C.

– Javornik 45, 44
Temperatura od 22 – 24°C.
– Javornik 46, 47, 48, 49
Temperatura od 20 – 24°C.

PREVALJE
– Trg 8A
Temperatura od 22 – 24,5°C
– Trg 8B

Temperatura od 20 – 23,4°C
– Trg 8C

Temperatura od 22 – 23°C.
Podatki kažejo, da je vzroke za preveliko porabo iskati v višji temperaturi v prostorih. (10°C višja temperatura v prostoru pomeni 6 % večjo porabo).

2. Temperaturo v prostorih reguliramo prek avtomatike na zunanjo temperaturo, zato je zelo važna temperatura vode, ki pride do radiatorja. Iz tabele je razvidno, kakšna mora biti temperatura vode, dovedene v radiator, in kakšna je povratna temperatura. Pri taki temperaturi vode je zagarantirana temperatura v prostoru 20°C in optimalna poraba toplote, če je projekt pravilno izveden.

Iz tega sledi, da so ob različnih časih in različnih zunanjih temperaturah različno topli radiatorji.

Robert Jamšek

KADROVSKA GIBANJA

V drugi polovici meseca januarja je bilo v Železarni zaposlenih 4164 delavcev, v delniških družbah: Zaščita 112, Translog 97, Noži 196, De Profundis 106 in Armature 192.

Delovno razmerje so sklenili

METALURGIJA-JEKLARNA

Prikeržnik Bojan, pripravnik – talilec (iz šole)

METALURGIJA-JEKLOLIVARNA

Šipek Robert, metalurški tehnik (iz poklicne rehabilitacije)

UPRAVA – KADRI IN ORGANIZACIJA

Kac Darja, ekonomistka, pripravnica (iz šole).

Delovno razmerje je prenehalo

METALURGIJA-JEKLARNA

Dobrodel Adolf, delovodja, Potočnik Alojz, strokovni delavec III., Potočnik Mirko, voznik viličarja, Pogorevčnik Pavla, čistilka, Repnik Anton, Grm Avgust, zidarja, Djuran Stjepan, žerjavovodja – upokojeni (z dopustom let).

METALURGIJA-JEKLOLIVARNA

Močnik Leopold, delovodja – invalidsko upokojen.

METALURGIJA-KOVAČNICA

Sekavčnik Rudolf, žerjavovodja, Temnikar Jože – adjuster, Novak Antonija, čistilka – upokojeni (z dopustom let).

PREDÉLAVA-KALILNICA

Skuk Roman, kalilec – sporazumno.

STROJI

Pečolar Zofija, pripravljalka materiala – upokojena (z dopustom let), Kovačič Marija, administratorka – starostno upokojena, Pori Dušan, strugar – samovoljno, Mlakar Gregor, pripravnik – ključavničar – potek pripravništva.

TEHNIŠKI SEKTOR – ETS
Breznik Roman, elektrotehnik – sporazumno (z odpravnino).

TEHNIŠKI SEKTOR – SGV
Simunič Antun, zidar – upokojen (z dopustom let), Jehart Drago, strojni tehnik – invalidsko upokojen, Golčer Tomaž, dipl. inženir strojništva – sporazumno.

TEHNIŠKI SEKTOR – INVESTICIJSKI RAZVOJ

Lotrič Mihael, dipl. organizator dela, vodja oddelka – invalidsko upokojen.

UPRAVA – FINANCE
Kušej Hedvika, administratorka – upokojena (z dopustom let).

DELNIŠKE DRUŽBE ZAŠČITA

Šapek Danijela, čistilka – upokojena (z dopustom let), Jernej Monika, čistilka – invalidsko upokojena.

TRANSLOG
Mravljak Mirko, mehanik – invalidsko upokojen, Čapelnik Emil, voznik viličarja, Hober Peter, mehanik – sporazumno (z odpravnino).

DE PROFUNDIS

Pisar Franc, ekonomist, strokovni delavec – sporazumno, Vaukan Mihael, pripravnik – kuhar – potek pripravništva.

ARMATURE
Nahbaher Vinko, brusilec – umrl.

BESEDA UREDNIŠTVA

Velike družbene spremembe, ki so se zgodile v Sloveniji v zadnjih nekaj letih, niso mogle brez sledu mimo vsebinske usmeritve in uredniške politike našega časopisa. Vzporedno z ukinitvijo samoupravljanja so v mnogih podjetjih dotakratno informiranje preprosto ukinito ali pa ga zelo skrbili.

Vemo, s kakšno težavo slovenska skupščina dosega soglasja pri sprejemanju pomembnih zakonov, vemo pa tudi, koliko zakonov ima absolutno prednost pred področjem informiranja, zato ni čudno, da je prav tu še mnogo praznin in nedorečenosti. Primer:

Podjetniška kolektivna pogodba, ki velja v Železarni Ravne, obsega 151 členov, a informiranju je namenjen samo eden, 143., ki se glasi:

OBVEŠČANJE DELAVCEV
Direktor je dolžan obveščati delavce o:

– večletnih in letnih planih podjetja

– pomembnih poslovnih in razvojnih odločitvah, ki vplivajo na ekonomski in socialni položaj delavcev

– doseženih letnih in medletnih poslovnih rezultatih

– osnutkih oziroma predlogih splošnih aktov in sklepov, s katerimi se v skladu s kolektivno pogodbo na splošno urejajo vprašanja s področja delovnih razmerij in delitve osebnih dohodkov pa tudi druga vprašanja, pomembna za delavce.

O vprašanjih iz prve, druge in četrte alineje se delavci ob-

vestijo pred sprejemom odločitve, o poslovanju pa po preteku vsakega obračunskega obdobja.

Obveščanje o vprašanjih iz prvega odstavka je v podjetju pisno. Dolžnosti obveščanja ni, ko gre za poslovno tajnost.

Ker torej naše informiranje uradno nikjer ni definirano bolje, izvajamo v OE Informiranje, izvajamo v OE Informiranje, izvajamo v OE Informiranje. Te so:

– informiranje mora služiti interesom podjetja

– točke 143. člena kolektivne pogodbe konkretizira in dopolnjuje na podlagi dejstev in vsakdanjega dogajanja v podjetju

– informiranje spodbuja delavce k lojalnosti do lastnega podjetja, poudarja njihovo pripadnost podjetju ter goji pozitivni način mišljenja.

Uredniški odbor glasila je s takim stanjem seznanjen. Strinja se s tem, naj se tako definirano informiranje še naprej trudi za čim večjo objektivnost in se izogiba strankarstvu, pogreša pa v Fužinarju večjo kritičnost do napak in slabosti v železarni in polemično soočanje mnenj o aktualnih vprašanjih.

Uredništvo se jasno zaveda, da o napakah drugače poročajo neodvisni mediji, kot so Delo, Večer in RTV, in drugače Fužinar, zaveda pa se tudi, da je to pogojeno z različnim statusom enih in drugih ter z dejstvi, opisanimi v tem besedilu. – O naši (ne)kritičnosti pa bomo zanesljivo še pisali.

Urednik

Iz domačih in tujih revij

Kvaliteta je nekaj zelo dobrega, vendar ni demokratična; če bomo vztrajali pri ročni izdelavi rolls-royceev, nas bo večina hodila na delo peš.

Zaradi računalniškega perfekcionizma v medicini so stroški zdravljenja v ZDA tako visoki, da si jih 1/3 Američanov ne more privoščiti.

Starim ljudem, ki živijo sami, moremo danes obesiti aparat, na katerega lahko v stiski pritisnejo in že pride pomoč. Če pa bi te ljudi vključili v družbo, aparatov sploh ne bi potrebovali.

Direktor, ki mu primanjkuje podatkov, je za to sam kriv; tehnika in tehnologija zbiranja,

urejanja in prenosa informacij danes nista problem.

Pravične privatizacije ni. V krizah postanejo nekateri ljudje bogati.

MANAGER – SODOBNI MNOGOVED

Sodobni manager mora najprej dobro poznati svoje sposobnosti, še bolj pa seveda podjetje, ki ga vodi. Temu podjetju mora določiti (ali izpopolniti) strategijo dela in razvoja, nato pa organizirati izvajanje te strategije.

Urediti mora dotok, pretok in uporabo poslovnih informacij.

Poznati mora vlogo kadrov v sodobnem podjetju, biti seznanjen z novo tehnologijo, z nabavo, prodajo in marketingom.

Manager mora biti strokovnjak za področje komunikacij, torej za vodenje sestankov in posvetovanj ter pogajanj s poslovnimi partnerji.

Zelo pomemben je tudi management z ljudmi, torej skrb za razvoj strokovnih kadrov, za ustvarjanje managerskih timov itn.

(Vir: A. Young, The Managers Handbook)

O tistem, ki se ne strinja, govorimo več kot o tistem, ki se strinja.

Ni slabih delavcev, so le leni delavci. Tem manjka motivacije. So tudi ljudje, ki jih ni mogoče šolati, ker nimajo volje ali so resnično leni. Od takih se je bolje posloviti.

Navadni delavci v podjetju včasih vedo bolje od vodilnih, kaj manjka, kaj je narobe.

Produktivnost je v dobri organizaciji veliko boljša kot v slabi. Produktivnost pri firmi Hewlett – Packard je rezultat delovnih razmer, ozračja in kulture podjetja.

Komuniciranje z ljudmi pri naša zaupanje. Ni jim treba zapati vsega, a dovolj, da si ljudje ustvarijo svoje mnenje in da nanje ne vplivajo govornice. (V vsakem podjetju je namreč nekaj negativcev, ki širijo govornice).

Računalniška industrija je danes na stopnji, na kateri je bila avtomobilska l. 1910.

Če mislite, da samo gospodinskih del ni nikoli konec, potem nimate pojma o gradnji cest.

Če se smejite, kadar gre vse narobe, ste bodisi norec ali obrtnik.

Ljudje z uporabo sprejev večajo ozonsko luknjo, a obenem se zgražajo nad njo. Ljudje zastrupljajo morje in hodijo na morje letovat. Ljudje delajo za oborožitev in trepečejo pred njenimi posledicami.

Nečesa pes in računalnik nikoli ne bosta mogla: nositi odgovornosti.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta in dedka

ANTONA GODCA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, sodelavcem, DU in ZB za darovano cvetje, denar in sveče.

Hvala, vsem, ki ste nam izrekli sožalje ter ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Posebej hvala zdravniku in sestram Koroškega zdravstvenega doma Ravne, g. Mitji Sipku za poslovnice besede, g. župniku za opravljeni obred ter Pihalnemu orkestru ravenskih železarjev.

Vsi njegovi

Ob izgubi očeta

VALENTINA ŠAPEKA

Močnikovega dedija, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali, sočustvovali, bili z nami v trenutkih neizmerno bolečine, ga v tako velikem številu z darovanim cvetjem pospremili ob zadnjem slovesu.

Posebej hvala vsem sosedom, ki so nam v teh trenutkih toliko pomagali, Šentanelskim pavrom za odpete žalostinke ter g. župniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujoci: otroci Marija, Urška, Angelca, Jože in Valentin z družinami

Ob nenadni izgubi našega dragega moža, očeta, brata ter dedka

LUDVIKA LAKOVŠKA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti k počitku, mu darovali cvetje ali kakorkoli drugače počastili njegov spomin.

Posebno se zahvaljujemo godbi, g. kaplanu za opravljeni obred ter gospodu Klepu za poslovnice govor.

Vsi njegovi

Izdaja Železarna Ravne kot mesečnik v nakladi 6000 izvodov. Ureja uredniški odbor: mag. Andreja Čibron-Kodrin, Marjan Gerde, Marjan Kolar, dr. Tone Pratnekar, Sonja Smolar, Maks Večko, Mirko Vošner. Uredništvo: glavni in odgovorni urednik Marjan Kolar, novinarki Helena Merkač in Mojca Potočnik, tajnica Jelka Jamšek.

Fotografije Mira Čepin. Tel.: 21-131, urednik int. 6753, novinarki 6304.

Tisk: Grafika Prevalje. Glasilo se po mnenju Ministrstva za informiranje šteje med proizvode, za katere se ne plačuje prometni davek.